

# PARLAMENT DE CATALUNYA

**Presidència  
de l'honorable Sr. Lluís Companys i Jover**

## DIARI DE SESSIONS

**Sessió del dia 5 d'abril del 1933**

### SUMARI

*A tres quarts de cinc i tres minuts de la tarda s'obre la sessió, sota la presidència de l'honorable senyor Lluís Companys.*

*Lectura i aprovació de l'acta de la sessió anterior.*

*El senyor Vidal i Guardiola fa constar el seu vot contrari a l'article 1.<sup>r</sup> de la Llei d'autoritzacions a l'Ajuntament de Barcelona, aprovat en la sessió anterior.*

*Ordre del dia:*

*Precs dels senyors Cunillera, Ibars i Sauret, relatius als serveis públics en les comarques tarragonines i lleidatanes.*

*Precs dels senyors Casabó, Galés i Simó i Bofarull, relatius als fets de Tarragona.*

*Resposta del senyor Conseller Delegat i rectificació del senyor Casabó.*

*Intervenció del senyor Comorera i rectificació del senyor Conseller Delegat.*

*Resta ajornat un prec del senyor Tries de Bes relatiu a la situació de l'Ajuntament de Mataró.*

*La Cambra es dona per assabentada de les comunicacions de l'honorable senyor President de la Generalitat i del senyor Tallada renunciant a les actes obtingudes per la circumscripció de Barcelona-ciutat i optant, el primer, per la de Lleida, i el segon, per la de Tarragona. La Cambra accepta la renúncia de les actes expressades.*

*Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió sobre el Projecte d'Estatut Interior de Catalunya.*

*El senyor Sol defensa un vot particular proposant l'addició d'un article després de l'article 29.*

*Resposta del senyor Espanya en nom de la Comissió i rectificació del senyor Sol.*

*El senyor Tries de Bes explica el vot, i li contesta el senyor Espanya i rectifica el senyor Tries.*

*El senyor Ruiz i Ponsetí explica el vot.*

*En votació ordinària és rebutjat el vot particular. Han votat a favor els senyor Diputats de la Minoria de Lliga Catalana.*

*Es aprovat sense discussió l'article 30.*

*El senyor Tauler, en nom de la Comissió, declara acceptar un vot particular de la Minoria d'Unió Socialista a l'article 31.*

*El senyor Duran i Ventosa defensa un vot particular de la Minoria de Lliga Catalana al mateix article 31.*

*Resposta del senyor Espanya en nom de la Comissió i rectificacions dels senyors Duran i Ventosa i Espanya.*

*En votació ordinària és rebutjat el vot particular de la Minoria de Lliga Catalana. Han votat a favor els senyors Diputats d'aquesta Minoria.*

*A continuació és aprovat, amb el vot en contra de la Minoria de Lliga Catalana, l'article 31.*

*S'aprova, sense discussió, l'article 32.*

*El senyor Tauler, en nom de la Comissió, declara admesa, amb lleugeres modificacions, una addició de la Minoria de Lliga Catalana que passa a constituir l'article 33, que resta aprovat.*

*El senyor Ruiz i Ponseti defensa un vot particular de la Minoria d'Unió Socialista a l'article 34 (33 del Projecte).*

*En votació ordinària resta rebutjat el vot particular de la Minoria d'Unió Socialista.*

*El senyor Tauler, en nom de la Comissió, declara admès un vot particular de la Minoria de Lliga Catalana al paràgraf 3.<sup>er</sup> de l'article 34 (33 del Projecte).*

*El senyor Tauler declara acceptada, en nom de la Comissió, una esmena al paràgraf 2.<sup>on</sup> del mateix article.*

*Es aprovat per unanimitat, amb les esmenes acceptades, l'article 34 (33 del Projecte).*

*El senyor Duran i Ventosa defensa un vot particular a l'article 35 (34 del Projecte).*

*Resposta del senyor Rovira i Virgili, per la Comissió, i rectificació del senyor Duran i Ventosa.*

*Intervenció del senyor Casanoves i rectificacions dels senyors Duran i Ventosa i Casanoves.*

*En votació ordinària és rebutjat el vot particular de la Minoria de Lliga Catalana. Han votat a favor els senyors Diputats d'aquesta Minoria.*

*El senyor Ruiz i Ponseti defensa un vot de la Minoria d'Unió Socialista al mateix article.*

*Resposta del senyor Espanya en nom de la Comissió i rectificacions dels senyors Ruiz i Ponseti i Espanya.*

*Nova rectificació del senyor Ruiz i Ponseti i intervenció del senyor Duran i Ventosa.*

*En votació ordinària és rebutjat el vot particular de la Minoria d'Unió Socialista, amb el vot favorable dels senyors Diputats de l'esmentada Minoria.*

*El senyor Rovira i Virgili, en nom de la Comissió, rebutja una addició de la Minoria de Lliga Catalana a l'article 35 (34 del Projecte).*

*Aprovació de l'article 35 (34 del Projecte).*

*A continuació resten aprovats, sense discussió, els articles 36, 37, 38 i 39 (35, 36, 37 i 38 del Projecte).*

*Se suspèn la discussió.*

*Lectura d'un dictamen de la Comissió de Finances sobre el Projecte de Llei relatiu a les autoritzacions a l'Ajuntament de Barcelona.*

*Ordre del dia per a la sessió de demà.*

*S'aixeca la sessió a un quart de nou de la vetlla.*

S'obre la sessió a tres quarts de cinc i tres minuts de la tarda, sota la presidència de l'honorable senyor Lluís Companys i Jover.

Al banc roig hi ha l'honorable senyor Conseller Delegat.

Es llegida i aprovada l'acta de la sessió anterior.

El senyor Vidal i Guardiola fa constar el seu vot contrari a l'article 1.<sup>er</sup> de la Llei d'autoritzacions a l'Ajuntament de Barcelona, aprovat en la sessió anterior.

## ORDRE DEL DIA

### Precs i preguntes

#### Els serveis públics en les comarques tarragonines

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Cunillera.

El Sr. CUNILLERA: Era senzillament per a fer un prec al senyor Conseller de Treball i Obres Públiques, però ja que ell no hi és jo pregaria a la Presidència que li trametés. Era només per a pregar-li que veiés la forma d'obligar o bé de fer gestions prop de la Companyia Tele-

fònica perquè posés servei telefònic a molts pobles en els quals encara falta avui dia, en molts d'ells de gran necessitat, doncs no tenen mitjans de comunicació de cap classe. El diumenge passat, en els successos de Tarragona, precisament el senyor Governador va donar ordres telefòniques a tots els pobles perquè s'alcés el sometent contra els atracadors. En molts d'ells, en arribar aquesta ordre, els atracadors ja podien haver fet tots els estralls que els hagués semblat bé. De manera que jo li prego que vegin d'entrevistar-se amb la Companyia perquè a Catalunya, principalment a les comarques de Tarragona, no hi falti telèfon a cap poble.

Després a Alcanar hi ha una estació del ferrocarril que fa vint-i-cinc anys que està construinta i es dona la casualitat de que encara no està oberta al públic. Per això jo també pregaria al senyor Conseller de Treball o al senyor Conseller Delegat que està present, que gestioni prop de la Companyia del Nord el que aquesta estació de gran rendiment i de gran necessitat per a aquell poble, car se'ls obligà inclús a construir una carretera de 2 quilòmetres o 2 quilòmetres i mig, que portava del poble a l'estació, que vegi de quina manera es pot aconseguir que estigui oberta al públic per a mercaderies i passatgers.

El Sr. PRESIDENT: La Mesa trametrà al Conseller respectiu el prec que acaba de formular el senyor Cunillera. Té la paraula el senyor Ibars.

El Sr. IBARS: Havia demanat la paraula també per a referir-me al mateix prec del senyor Cunillera, però ell m'ha pres la davantera, tota vegada que les gestions les portàvem fetes prop del senyor Conseller d'Obres Públiques, el qual no es troba present en aquest moment. Però a l'ensem volia fer un altre prec sobre el ramal de carretera que va d'Ametlla de Mar a la carretera del Circuit Nacional. Aquest tros de carretera està en un estat lamentabilíssim, pel que fóra convenient que l'enginyer de la Generalitat hi fes una visita a veure si es podia incloure dintre del pla d'Obres Públiques a realitzar el més aviat possible. I res més.

El Sr. PRESIDENT: La Mesa trametrà també al Conseller respectiu el prec que acaba de formular el Diputat senyor Ibars. Té la paraula el senyor Sauret.

El Sr. SAURET: Precisament per a fer els mateixos precés que els senyors Cunillera i Ibars; però jo he de dir que ja fa uns dies havia parlat amb el senyor Conseller d'Obres Públiques i com que va anunciar-me que tenia un Projecte de comunicacions dels pobles en els quals hi manqués telèfon, jo per això em penso que, potser, el senyor Conseller ja se'n deu haver preocupat. No és que vulgui fer la seva defensa, però si volia fer públic això per a demostrar que també ens havíem interessat respecte aquest particular a les comarques lleidatanes.

### Els fets de Tarragona

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Casabó.

El Sr. CASABÓ: Senyors Diputats: No voldria jo fer una nova referència davant vostre dels esdeveniments ocorreguts a Tarragona els darrers dies de la setmana passada. Tots vosaltres els coneixeu pel que ha dit la premsa; però és de notar precisament en els fets dels últims dies a Tarragona quelcom que s'ha experimentat, potser, d'una manera lleugera en altres encontres, però no amb la intensitat amb què s'ha donat a Tarragona, i és el fet d'una cooperació ciutadana intensíssima, d'una reacció profunda de l'opinió pública en veure que a Tarragona havia estat víctima successives vegades d'aquests atemptats, d'aquests atracaments i d'aquests fets criminals.

Jo vinc a formular un prec que no implica censura i és per a mi això un motiu de satisfacció, sinó solament l'expressió de la íntima satisfacció que he sentit com a Diputat per a Tarragona en veure com s'havien comportat totes les autoritats, totes les forces de la Guàrdia civil, de Seguretat i, particularíssimament, especialíssimament, el Sometent, que fou cridat. És d'elogiar la iniciativa del Governador civil de Tarragona que en comprovar i veure de què amb les forces de què disposava no li era possible poder perseguir als criminals en una forma adequada, d'una manera ràpida, ordenà la movilització no sols de les for-

ces que estaven immediatament a les seves ordres, sinó que també va immediatament convocar les forces del Sometent. I jo vull explicar a la Cambra un detall que no he vist a la premsa, i que és possible que interressi als senyors Diputats: si es va poder detenir als dos atracadors que després en resistir-se a la força pública foren morts, fou degut a què després d'apoderar-se aquests atracadors d'un carro d'un pobre camperol que amb la seva dona anava per la carretera en aquella hora de la nit, en trobar-se prop de l'Arc de Barà, a la carretera de Creixells, el Sometent que estava a la carretera detenint en compliment de les ordres rebudes a tots els carros, tots els camions i tots els automòbils que passaven, anava a detenir aquell carro i els ocupants l'abandonaren. Per això es pogué saber on anaren a parar aquells dos atracadors.

Jo m'he de limitar a fer un prec que potser és una mica modest provinent de la meua persona, però jo pregaria al senyor Conseller Delegat que aquesta cooperació ciutadana que s'ha donat a Tarragona tingués quan menys una adequada compensació en la satisfacció que experimentés, sigui el Govern, sigui la Cambra, perquè la justícia hagi estat restablerta i perquè aquella conculcació del principi d'autoritat, a què estàvem acostumats des de fa algun temps, hagi pogut trobar l'adequada compensació. Jo vull limitar-me a això: a fer aquest prec al senyor Conseller Delegat, i vull també suggerir-li si pot fer quelcom per al guàrdia de seguretat mort en el compliment del seu deure a la Rambla de Tarragona. És tot el que havia de dir.

El Sr. PRESIDENT: El senyor Galés, que també és de la comarca de Tarragona, no sé si vol parlar del mateix assumpte. Sobre el mateix afer havien demanat la paraula el senyor Comorera i el senyor Simó. Han vingut les peticions a la Mesa gairebé conjunta per a parlar del mateix assumpte. Si creuen les VV. SS. que això es pot fer en precés diferents, pot fer-se buscant una fórmula reglamentària, d'acord amb el Parlament, i si no fóra objecte de una interpellació. Però a mi em sembla més addient que puguin fer-se diversos precés, perquè tots els que hagin demanat la paraula puguin explicar llur manera de veure les coses en aquest assumpte.

*(Entra el senyor Conseller d'Economia.)*

Té la paraula el senyor Galés.

El Sr. GALÉS: He demanat la paraula, perquè, en efecte, els successos de Tarragona han commogut a bastament a l'opinió pública, a la consciència del nostre país, perquè d'ells se'n pugui deduir no tan sols la satisfacció que aquí expressava el nostre company senyor Casabó, per l'actuació de les autoritats i el capdavanter de totes elles, el senyor Governador civil, senyor Gaietà Freixa, sinó també de tots aquells ciutadans que s'aixecaren a posar-se a les ordres de l'autoritat cooperant a la recerca i càstic d'aquells atracadors que tenen infestada la nostra terra d'una manera vergonyosa. Jo entenc que havia de fer-me ressó d'aquella moció popular produïda per aquests fets i que la Cambra hi participés, perquè aquí constés d'una manera oficial la satisfacció amb què això és vist, i que pugui servir també per estímul de tota l'opinió ciutadana en tots els llocs on calgui. A més, això tenia al meu entendre una altra transcendència, i és la de demostrar la pertinència que quant més

aviat millor es faci el traspàs de serveis. És a dir, que hem d'aixecar-nos d'aquesta anècdota, a la categoria que per Catalunya representa l'ésser mestressa de la seva seguretat. S'acaba de demostrar a Tarragona la plena capacitat ciutadana per a obtenir el servei d'ordre públic. Acaba de demostrar-se que una autoritat catalaníssima, com és el Governador civil, trobà l'eficàcia necessària perquè les molles i els ressorts del Govern funcionessin. La gent s'ha posat decididament al costat de les autoritats, i ens plau dir que amb aquesta gent que ha cooperat d'una manera activa i heroica, no tan sols hi havien els que en compliment de llur ministeri oficial havien d'ésser-hi, com és la Guàrdia civil, la Guàrdia de seguretat i la de policia, sinó, àdhuc, aquelles forces que tenen un caràcter més ciutadà, més cívica; em refereixo a aquell vigilant que trobà gairebé la mort en la detenció dels malfactors. Em refereixo a aquest fet, per a nosaltres ben afalagador, que hagi estat aquesta gent del camp, aquests camperols del Sometent, i no del Sometent, que han cooperat d'una manera unànime a la persecució. Jo he de recordar que un dels més valents perseguidors d'aquests malfactors, han estat homes que tenen una amistat ben íntima, una afecció inclús política amb nosaltres, homes que s'han jugat el que en podríem dir «el darrer cartutxo.»

Jo ara no vull esbrinar totes les coses que s'aniran posant en clar respecte aquest afer, totes les complicacions que demostren d'una manera ben clara — i que aquí convé que ho diguem amb tota la valentia — que aquests atraments i aquests fets no serien possibles si no es trobés un sector del nostre poble que té una moralitat invertida. Em refereixo a una organització que els empara, com s'ha demostrat en les comarques de Pinell de Brai i Mora la Nova, organització que empra el nom de la F. A. I. En fer aquestes declaracions aquí, perquè ningú en tingui dubte que podem dir les coses i sabem dir-les amb el seu nom, les faig en el sentit de què es vagi a cercar tota la trama, tota la intriga d'aquests atraments, perquè desapareguin de la nostra terra.

Es per mi el més interessant de ressaltar i remarcar, la necessitat que això sigui jugat com una demostració plena de què Catalunya està capacitada per a guardar-se, per tenir el servei d'ordre públic, i perquè això sigui un incentiu perquè el traspàs d'aquest servei es faci el més ràpidament que sigui possible.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Simó.

El Sr. SIMÓ BOFARULL: Senyors Diputats: Dues paraules (he de trobar una variant) per a pregar al Govern que no es deixi influir per la premsa de dreta amb els comentaris que posa a la conducta del Sometent a la província de Tarragona. El nostre distingit company senyor Casabó hi ha trobat a faltar una cosa a la premsa; nosaltres n'hi trobem de sobres moltes, que hi són de més. Amb motiu d'aquesta lloable conducta del Sometent de Tarragona se'ns diu: «Vosaltres que volíeu reorganitzar o dissoldre el Sometent, apreneu. Aquesta institució benemèrita és objecte d'atacs sistemàtics de caràcter partidista.» Això és el que vaig a aclarir ara.

Dintre de la meua modestia, que sóc l'últim de tots, fa més de dos anys que allà on he pogut arribar he fet el possible perquè les esferes governamentals

procedissin a una reforma del Sometent, a una reorganització. El Sometent actual, com qualsevol altre Sometent que es faci a Catalunya, inclús després de reorganitzar, no diré més en aquest terreny, ens mereix absoluta confiança per la repressió del bandidisme, quin dubte hi ha!, però no ens la mereix en molts pobles des d'altres punts de vista tan importants quasi com aquest, i des del punt de vista dels interessos generals, quasi més important que aquest. De manera que nosaltres aquí no hem de deixar-nos commoure per aquest sector de dretes que ens retreu el nostre projecte de reorganitzar el Sometent. Tal com està avui, creiem que compleix, estem segurs que seguirà complint en aquest aspecte de la seva activitat. Però nosaltres sabem de pobles que el 10 d'agost ells sabien el que feien, el que estaven disposats a fer, i és el que fa que nosaltres no tinguem confiança amb certes autoritats del Sometent, ni en organitzacions compostes en molts pobles per carlistes. Els carlistes, com nosaltres, també combaten el delictes comú; però com a republicans volem que no sigui carlista ni res, ni volem que sigui precisament de l'Esquerra Republicana de Catalunya, però sí que pugui ésser sempre un suport de les autoritats, que avui en altres terrenys no ho fóra ni ho és.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller Delegat, per a contestar aquests precés.

El Sr. CONSELLER DELEGAT: Els tres precés que per referir-se al mateix assumpte jo contesto a la vegada, tenen una part coincident, i em sembla que venint aquesta de diferents sectors polítics, pot dir-se que en recollir-los recullo l'opinió unànime de la Cambra.

El Sr. COMORERA: Demano per parlar.

El Sr. CONSELLER DELEGAT: Aquesta part coincident i unànime és aquella que es refereix a la satisfacció amb què tots hem vist, tota la Cambra i també el Govern, el comportament de les autoritats de Tarragona i la reacció popular al voltant de les mateixes, que ha donat com a conseqüència els darrers fets. Jo en aquest cas he de permetre'm subratllar les paraules del senyor Casabó, i veure satisfactòriament allò que en elles hi hagi de reconeixement d'un encert en autoritats republicanes. Al voltant d'aquest punt se n'han indicat alguns d'altres; en aquests altres no hi ha la mateixa unanimitat en el punt de vista. Per altra part reflexen aspectes distints. Jo d'algun d'ells els puc recollir immediatament; altres, en canvi, els he de trametre al Conseller de Governació, com és per exemple el prec concret que feia el senyor Casabó, de la possibilitat d'una recompensa al guàrdia de seguretat...

El Sr. GALÉS: I al vigilant.

El Sr. CONSELLER DELEGAT: ...i també al vigilant, prec el qual tindrà molt gust en trametre pel seu estudi al Conseller de Governació.

Un altre punt de vista a què es referia el senyor Galés, era el traspàs de serveis d'ordre públic. Ja el Parlament va prendre un acord en aquest sentit; el Parlament expressà el seu desig que s'accelerés el més possible el traspàs d'aquests serveis, i jo li puc dir al senyor Galés i a la Cambra, que si ja abans d'aquell moment el Govern feia tot el que estava a la seva mà per a

accelerar el traspàs de serveis, des d'aquell moment es vegé més obligat encara, si no ho estava prou, i ha intensificat les gestions per tal que aquest traspàs de serveis sigui en una data pròxima una realitat.

I, finalment, per a contestar a allò a què es referia el senyor Simó, hem de dir-li que nosaltres, encara que jo ara en aquest moment m'aixeco d'una manera espontània a contestar als precs, i no hi hagi una prèvia deliberació del Govern, però per les impressions canviades i sense que això sigui un compromís concret, hem de dir-li que tenim la impressió que el nostre punt de vista és gairebé anàleg al que ha exposat el senyor Simó. Nosaltres creiem que per la representació del bandidatge el Sometent fa un servei extraordinàriament important. Nosaltres creiem que aquesta Institució, arreladament catalana, pot prestar uns bons serveis, però sempre ha d'ésser purament i sempre un instrument de ciutadania, i per això moltes vegades serà necessari fer-ne un estudi acurat de les organitzacions que tingui, per tal que no puguin ésser un obstacle al desenvolupament del nostre règim.

El Sr. CASABÓ : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Casabó, per a rectificar.

El Sr. CASABÓ : Senyors Diputats : Agraeixo moltíssim al senyor Conseller Delegat, que hagi volgut atendre aquest prec i que per boca d'ell hagi fet ressaltar aquesta satisfacció unànime de la Cambra en judicar la reacció i la cooperació ciutadana a Tarragona amb relació als últims successos. Voldria recollir, perquè no es cregués que és una omissió, ho he oblidat en les breus paraules que he pronunciat abans de vosaltres, les paraules que ha dit també el nostre company i amic senyor Galés, en relació al «sereno» o vigilant que caigué també víctima d'aquell crim. També he de fer ressaltar davant de la Cambra la ponderació amb què jo he procurat expressar-me en una matèria a vegades una mica delicada, però celebro que no hagi tingut que sortir de la meua boca, sinó de la d'un Diputat de l'Esquerra, que amb tota valentia, amb tota la força, hagi sabut proclamar aquí aquesta relació que s'ha posat d'una manera real i manifesta a Tarragona, entre el bandidatge, el crim vulgar i una determinada organització política a la qual ha alludit coratjosament el senyor Galés. Jo no havia dit res perquè sabia precisament que estava encara la policia fent molts tràmits en relació a aquest afer i creia que era preferible no pertorbar en el més mínim el que fins ara s'està fent. Però vull subratllar precisament aquesta valentia del senyor Galés que ha sabut expressar-se davant de la Cambra en la forma que ho ha fet. No puc, però, tenir la mateixa satisfacció en recollir altres comentaris, i al senyor President li prego que tingui la bondat de deixar-me fer algunes consideracions encara que sigui tal vegada antireglamentària.

El Sr. PRESIDENT : Ja hem quedat que farem una mica de política antireglamentària. (Rialles.)

El Sr. CASABÓ : Celebro i agraeixo molt aquesta tolerància que per nosaltres té el senyor

President, deguda sens dubte en gran part al contacte que tenim en la Mesa.

El Sr. PRESIDENT : No hi ha contacte. (Rialles.)

El Sr. CASABÓ : Ja he dit com ens han causat satisfacció les manifestacions del senyor Galés ; però no podem experimentar la mateixa satisfacció en relació a les manifestacions del senyor Simó, perquè tenim la impressió de què avui és un dia de festa de família, perquè les criatures han anat als exàmens i han tornat amb bones notes ; i amb les manifestacions del senyor Simó, el que ha fet en definitiva ha estat recordar en el dia de les bones notes, els dies o les ocasions en les quals les criatures han merescut les bofetades. D'això no n'hem de parlar avui, aquest tema hem de deixar-lo per una altra ocasió.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL : Si em permet, també jo li podria recordar *La Cruz*, de Tarragona.

El Sr. CASABÓ : Jo no tinc res a veure amb el periòdic *La Cruz*, de Tarragona. Sap el senyor Simó i pot comprendre que des d'aquests bancs no ens hem permès dirigir cap censura als que ocupen els altres bancs i no creiem haver dit cap paraula que representés venir a pertorbar un moment de satisfacció amb unes gotes de vinagre.

El Srs. DIPUTATS de la Minoria de Lliga Catalana : Molt bé !

El Sr. CASABÓ : El nostre desig és sempre el de no emprar tons de violència, sinó manifestar-nos amb tons que facin perfectament compatibles el diàleg amb els altres i mai cercar ni accentuar la divergència. I en recollir les paraules del senyor Conseller Delegat en relació al propòsit i a la necessitat de què el Sometent estigui allunyat de les lluites polítiques, no hem de dir altra cosa sinó que creiem que el principi d'allunyament de les lluites polítiques deu figurar en la consciència del Sometent.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Comorera.

El Sr. COMORERA : Intervenim en aquesta ocasió, perquè el senyor Conseller Delegat i el senyor Casabó han afirmat que existia un assentiment unànime de la Cambra respecte als punts que s'han tractat fins ara en relació a aquest prec. Jo he de declarar que nosaltres dissentim completament de tot quant faci referència a la concessió de premis especials per als elements que han caigut en el compliment del seu deure. Nosaltres estem molt acostumats, sobretot era costum ja arrelat en el temps de la monarquia, que quan els agents de l'ordre públic en el compliment d'un deure elemental de manteniment de l'ordre, eren víctimes, es mobilitzessin totes les «fuerzas vivas» i s'obrissin subscripcions en pro dels allegats dels individus caiguts en el compliment del seu deure. Però nosaltres creiem que tot i essent molt lamentable la sort de l'home que cau en l'exercici o compliment del seu deure, la collectivitat ja ha previst la situació dels seus familiars mitjançant les pensions que hi ha acordades per aquests. De manera que si en aquest cas concret es presenta en el dia de demà a la Cambra alguna proposició o projecte en el sentit de concedir una quantitat determinada de pessetes als familiars dels que han caigut en el compliment del seu deure, nosaltres votarem en contra, perquè entenem que així com un paleta està exposat a caure un dia des d'una bastida treballant

en una obra, és natural que un guàrdia civil o un policia estigui exposat a caure en el camp o en el carrer lluitant amb els individus contra els quals té obligació de lluitar i en definitiva no fa més que complir amb el seu deure.

Quant a l'altra qüestió, encara que el senyor Casabó hagi parlat de les gotes de vinagre, nosaltres hem de dir que evidentment les forces de reacció de Catalunya volen aprofitar aquesta actuació afortunada dels Sometents de Tarragona, no tan sols per a elogiar l'heroisme o el valor dels sometenistes d'aquelles comarques, sinó per a cercar en aquests fets una derivació netament política. Es ben sabut que en aquest Parlament s'ha presentat un Projecte o una Proposició de Llei demanant la dissolució del Sometent, i també és ben sabut que la quasi totalitat dels Ajuntaments reaccionaris de Catalunya han pres ja un acord concret adreçat al Govern de la Generalitat, en el qual es diu que es veuria amb molt gust que aquesta Proposició de Llei no fos acceptada pel Parlament. I crec que no haurem d'esforçar-nos molt per demostrar que a l'esperit del debat actual no és més que una derivació d'allò, o sigui que s'aprofiten aquests afers per procurar deixar en l'ambient un recel contra la Proposició de Llei presentada per aquesta Minoria. Nosaltres, sempre que això no signifiqui un perjudici de la qüestió dels fons del Sometent, ajuntarem els nostres vots a tot el que signifiqui expressar la satisfacció del Parlament i del Govern de Catalunya per la reacció ciutadana contra els pistolers i atracadors de Tarragona. Però si es va al fons de la qüestió, ens veurem en el cas de dir que hem de considerar-ho com a cosa distinta.

I acabo manifestant que nosaltres mantenim la Proposició a la qual m'he referit, en la confiança de què en el moment oportú el Govern l'aprovarà.

El Sr. CONSELLER DELEGAT: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller Delegat.

El Sr. CONSELLER DELEGAT: Senzillament, per a fer una breu rectificació en relació a les manifestacions del senyor Comorera. Quan jo, en vista de què no hi havia cap veu que dissentís de la que volia recollir l'opinió unànime de la Cambra, em referia a l'aspecte de què parlava el senyor Comorera. En relació als altres punts ja he dit que passaria el prec al Conseller de Governació. Consti que em referia exclusivament a la conducta de les entitats republicanes i al sentiment de reacció popular.

El Sr. SIMÓ: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Simó.

El Sr. SIMÓ: Tan sols hem de fer la manifestació del nostre agraïment al senyor Conseller Delegat per la contestació que ha tingut a bé donar-nos.

El Sr. PRESIDENT: Queda finit aquest prec.

### Prec ajornat

El Sr. TRIES DE BES: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Triès de Bes.

El Sr. TRIES DE BES: Fem ús de la paraula per a formular un prec en relació a les anormalitats, podríem dir millor, en relació a la situació greu per la qual travessa l'Ajuntament de Mataró.

Però com que aquest prec va adreçat exclusivament, per ésser de la seva exclusiva competència, al senyor Conseller de Governació, i per molta que sigui — que certament és molta — l'amabilitat del senyor Conseller Delegat, es reduiria en la seva gentilesa a manifestar que feia el traspàs, jo em permeto pregar a la Presidència que ajorni aquest prec per quan el senyor Conseller de Governació estigui a la Cambra.

El Sr. PRESIDENT: Rest a ajornat el prec del senyor Triès de Bes per quan estigui present el senyor Conseller de Governació. Rest finit el període de prec i preguntes.

Són rebudes dues comunicacions, una d'elles de l'honorable senyor President de la Generalitat, i l'altra, del senyor Tallada, obtant per unes de les respectives actes. El senyor Secretari tindrà la bondat de llegir-les.

Un Sr. SECRETARI: «Honorable senyor President del Parlament de Catalunya.—Ciutat.—Honorable senyor i amic: Per tal de complir l'obligació que imposa el Reglament als Diputats que van obtenir actes dobles en les eleccions celebrades el mes de novembre de l'any darrer, em plau de comunicar-vos que renuncio a l'acta obtinguda per la circumscripció de Barcelona-ciutat i conservo la que em va ésser conferida per la circumscripció de Lleida. Us prego que vulgueu donar a aquesta renúncia la tramitació adequada, i aprofito l'avinentesa per a saludar-vos amb el millor afecte.

Barcelona, 27 de març del 1933. — Signat, Francesc Macià.»

«Honorable senyor: Complint el que disposa el nostre Reglament, em plau manifestar-li que renuncio a l'acta obtinguda en la circumscripció de Barcelona-ciutat, optant, per consegüent, per la de la circumscripció de Tarragona. Visqueu molts anys, pel bé de Catalunya.

Barcelona, 5 de gener del 1933. — Signat, Tallada.»

El Sr. PRESIDENT: La Cambra, ¿accepta la renúncia de les actes expressades i acorda el Parlament donar-se per assabentat? Acordat.

### Interpel·lació al senyor Conseller d'Agricultura i Economia sobre l'Assemblea celebrada pels pagesos a Lleida

El Sr. PRESIDENT: Tenia demanada la paraula el senyor Lloret, però està absent per causes alienes a la seva voluntat i, certament, ben doloroses.

El Sr. SOL: Prego que se'm reservi un torn per a demà en la interpellació.

El Sr. PRESIDENT: Se li reservarà el torn, senyor Sol, com també al senyor Comorera quan hagin parlat altres Diputats.

(Entra el senyor Conseller de Treball i Obres Públiques.)

### Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió sobre el Projecte d'Estatut Interior de Catalunya

El Sr. PRESIDENT: Es donarà lectura a un vot particular que proposa l'addició d'un article després de l'article 29.

(Un senyor Secretari llegeix el vot particular signat per la Minoria de Lliga Catalana.)

El Sr. SOL : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Sol.

El Sr. SOL : La Minoria de Lliga Catalana, senyors Diputats, presenta aquesta esmena amb la qual es proposa l'addició de dos articles que serien els 29 i 30 de l'Estatut Interior de Catalunya. A l'article 29, que és al qual he de referir-me, es proposa d'una banda que el Parlament no ha d'exercir ni exercirà funcions judicials, i d'altra, que el Parlament té sempre l'exercici del dret de fiscalització dels actes de Govern. Comprèn, per tant, dos extrems que completen la delimitació de la funció parlamentària. No cal pas fer una excursió més o menys erudita pel camp del que podríem dir-ne legislació comparada, en aquest aspecte. No cal pas tampoc recordar la proposta de la Comissió Jurídica Assessora en la seva base primera, perquè es facin càrrec els senyors Diputats de la conveniència, de la necessitat de què constin en el nostre Estatut Interior aquestes dues declaracions que proposem, que constitueixen l'article 29 i que com a addició hem presentat. Cal tan solament fixar-se en quina és la costum, la consuetud establerta en tots els Parlaments del món per a comprendre que aquesta declaració negativa de què el Parlament no exercirà, no pot exercir funcions judicials, i l'altra de què exercirà el dret de fiscalitzar els actes de Govern, que és el que en deia caracterització de les nostres funcions parlamentàries.

Prescindint d'escatir aquí si l'actuació judicial és una funció administrativa més o menys perllongació de la parlamentària, més o menys de caire executiu, o de si es tracta d'una funció adscrita a un poder que juntament amb l'executiu i amb el legislatiu componen l'organització fonamental de tot Estat modern; prescindint de si és funció o poder, el que sí podem dir és que la funció judicial no es pot confondre amb cap altra. La funció judicial comporta, a més a més, un sentit i un aspecte de serenor, un sentit i un esperit d'independència i d'imparcialitat que fa indispensable el suport d'una contextura social, moral i espiritual i fins intel·lectual i professional que no es pot donar en les Assembles i menys en els Parlaments que són sempre de caire polític. Vull dir que la funció judicial no s'ha de recolzar mai en el qui porti passió. Pot deliberar-se a base de diverses interpretacions i fins de diverses ideologies, però a base de diverses passions és impossible que s'arribi al servei de la Justícia. Es, per tant, una funció la funció judicial que no s'avé de cap manera amb la naturalesa dels Parlaments, sobretot en els Parlaments netament i purament polítics. Tant en el sentit de benvolença, tant en el sentit de malvolença, cal reconèixer que la passió predominaria sobre la serenor, i, per consegüent, està a l'abast de tots el comprendre que, a part de la funció judicial, el Parlament no és més que el guaiador de la missió d'aquesta. Aquesta declaració podrà discutir-se si ha de fer-se o no, però jo tinc l'absoluta seguretat de què en principi l'accepten tots els senyors Diputats i que com a sentit jurídic del seu

abast, tots hi presten la seva conformitat. És molt excepcional el cas de què un Parlament es converteixi en Tribunal i jutgi, perquè els pocs exemples que en tenim no poden satisfer a ningú. No és que temem que el nostre Parlament esdevingui una Convenció Nacional i que actui en una forma arbitrària pròpia d'un apassionament del moment, però la declaració neta i contundent de què el Parlament no pot exercir i no exerceix funcions judicials, creiem que matitza més el nostre Estatut.

Un altre extrem que comprèn l'article 29 i que proposem que s'addicioni a l'Estatut, és el de reconèixer al Parlament l'exercici del dret de fiscalitzar els actes del Govern. Ja he dit abans que no aniria a esmentar aquí les Constitucions que altrament han estat esmentades aquí; el que sí dic és que en tots els Parlaments aquesta facultat fiscalitzadora dels actes del Govern és de naturalesa essencial del parlamentarisme i del règim democràtic. I no sols és de naturalesa essencial, sinó també d'alta conveniència el que consti en l'Estatut Interior, perquè potser més encara pot contribuir a la limitació de les arbitrarietats que de vegades es fan — i no cal pas que digui que no em refereixo al Govern present —. Més que una contenció de la possible tendència a una arbitrarietat, a una extralimitació, a una infracció constitucional, més que una contenció dels actes de Govern, diria que és un empar del Govern.

Tots sabem, i potser més en aquests moments que en altres períodes de la història, la pressió enorme que cau i que pesa damunt dels Governos per les agitacions passionals de les multituds. És indubtable que un Govern que pugui dir «això s'ha de portar al Parlament; això pot ésser objecte de discussió al Parlament», més que una contenció de l'arbitrarietat, és una contenció de les seves — fins podríem dir — obligatòries tendències de benvolença a exigències partidistes. El poder recordar això en moments passionals; el poder-ho dir a certes peticions imprudents que hi ha un dret de fiscalització que convertiria aquell afer en un afer parlamentari i en una discussió de la qual podria sofrir l'autoritat del Govern, absolutament sempre li seria una arma de gran utilitat a tot Govern. D'altra banda, el reconèixer i no deixar com a una tolerància de favor al parlamentari aquest dret de fiscalització dels actes del Govern, és també un sentit de dignitat del càrrec, que atribuiria al Parlament, que jo crec que fa inexcusable tota altra argumentació en pro de la conveniència de què sigui admesa aquesta addició.

Com que un i altre d'aquests dos extrems que comprèn l'article 29 que proposem que s'addicioni a l'Estatut, són, com he dit abans, de consuetud elemental, d'hàbit corrent, de sentit normal de tot règim parlamentari, no vull ja allargar més l'argumentació modestíssima que acabo d'exposar davant de la Cambra, esperant que per part de la Comissió s'accepti aquesta addició que, com he dit abans, més que una conveniència partidista, més que com un punt de vista purament de minoria, per sentir-lo la Cambra en totalitat, no ha de venir a alterar cap dels fonaments que podríeu estimar com a inatacables del dictamen i projecte presentat a la nostra deliberació. L'acceptació d'aquesta addició, estan com està en l'ànim de tots l'esperit i el sentit que la informa, crec que no seria per part de la Comissió ni un lliurament

del seu amor propi ni cap claudicació de les seves opinions. Tots els senyors de la Comissió opinen que sí; que efectivament el Parlament no ha d'exercir funcions judicials i que el Parlament té aquesta tasca de la fiscalització, doncs acceptem que és exacta, que és cert, que és convenient, que és de naturalesa parlamentària el que no exerceixi el Parlament funcions judicials i en canvi exerceixi el dret de fiscalització dels actes del Govern, i per tant cap inconvenient hi ha d'haver perquè s'accepti aquesta addició que proposa la Minoria de Lliga Catalana.

El Sr. ESPANYA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Espanya.

El Sr. ESPANYA: Procuraré ésser breu per a contestar el discurs que acaba de pronunciar el meu estimat amic senyor Sol en defensa del vot particular, que la Comissió, per majoria, ha acordat rebutjar. El vot particular té dues parts, com ha dit el senyor Sol. La primera és aquella que es refereix a la declaració de què el Parlament no pot exercir funcions judicials. Jo li he de dir al senyor Sol que a la Constitució està ben previst que normalment la justícia serà administrada per jutges i Tribunals que nomeni el Govern de Catalunya d'acord amb l'article 11 de la Constitució; però nosaltres no podem acceptar aquest vot particular perquè en la forma en què està redactat semblaria una merma, una limitació de la sobirania del Parlament. Nosaltres hem declarat ben bé en l'article 1.º, que el Poder emana del poble i que aquest l'exerceix per mitjà dels organismes de la Generalitat. Un d'aquests organismes és el Parlament. Poden ocórrer fets extraordinaris que exigeixin que el Parlament es constitueixi en Tribunal per a judicar aquest fet. No és pas el primer Parlament que això ho faria. Actualment, hem vist ben clarament que el Parlament d'Espanya s'ha convertit en Tribunal per a judicar fets de caràcter extraordinari; i això és el que nosaltres volem deixar ben sentat: que el Parlament, complint moltes vegades inclús un mandat del poble, pot exercir aquestes funcions; i, per consegüent, si nosaltres acceptéssim el vot particular defensat pel senyor Sol, mai aquest Parlament podria complir un mandat del poble en aquest sentit. Per consegüent, aquesta part no pot ésser acceptada de cap manera.

Hi ha una segona part, i és aquella que diu que correspondrà al Parlament l'exercici de la funció fiscal dels actes del Govern. Però jo he de dir al senyor Sol que això és una cosa que podríem dir-ne una superabundància. Si l'essència del Parlament és la fiscalització de l'obra del Govern, perquè vol el senyor Sol que això consti d'una manera expressa, precisa, en la nostra Constitució? Però, si no és pas possible que existeixi cap Parlament sense que pugui fiscalitzar l'obra del Govern; si és un reconeixement innecessari, inútil, i precisament per ésser un reconeixement absolutament innecessari i inútil, és pel que nosaltres no el podem acceptar.

De manera, que per totes les raons exposades i procurant complir el que he dit de què seria breu en contestar, és pel que la Comissió rebutja el vot particular.

El Sr. SOL: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Sol, per a rectificar.

El Sr. SOL: Per a rectificar breument. M'ha sorprès, senyors Diputats, que el senyor Espanya, en nom de la Comissió en recollir la proposta d'addició de l'article 29, respecte del primer extrem, en lloc de compartir els punts de vista que justifiquen l'addició precisament, ho rebutja a base de tot el contrari, i ha cregut en la possibilitat, fins en la possible conveniència, de què en un moment determinat, pugui el Parlament de Catalunya convertir-se en Tribunal, en Convenció Nacional. Jo, la veritat, creia que els exemples que hi ha en la història del món, dels Tribunals constituïts per Parlaments, demostrin palesament que ha estat sempre, sempre, la passió momentània, la passió en uns moments precisament de violència, la que ha pres les resolucions. No solament la revolució anglesa, com la revolució francesa en són un bon exemple i fins dels mateixos que la varen portar: Robespierre n'és un bon exemple a la memòria. Però s'ha esmentat també el cas de l'actual Parlament espanyol. Inclús aquest, inclús aquest, senyors Diputats — siguem sincers — no respon al sentit judicial ni al sentit precisament que en podríem dir d'equanimitat absoluta que s'exigeix ni tampoc a les exigències d'aquells que voldrien que tingués una altra finalitat. No oblidem mai això: el Parlament porta en si divisions, disparitat d'ideologies, però porta en si també, per més que el temps vagi després traient l'aspecte i l'aspror dels primers moments, porta sempre també lluita de passions i, en moments d'agitació, de passions insanes i, per consegüent, és aquest perill el que cal defugir. O el Parlament es decanta cap a la benevolència, i aleshores els que han tingut més interès en portar-lo a judicar es senten decebuts, o inversament porta cap els rigors, i aleshores, no solament els falsos jutges a la llarga han de penedir-se de la seva actuació, sinó que és la història la que resulta més inexorable contra la seva actuació.

De manera que jo insisteixo en creure que seria de molta conveniència, que seria un gran honor pel nostre Parlament, per ell mateix tancar-se la porta a la possibilitat de què moments d'apassionaments poguessin portar-lo a convertir-se en Tribunal que jutgés actes que fossin de la forma i naturalesa que fossin, havent-hi com hi ha una funció judicial adscrita a un Poder o a una Administració que apartada d'aquest apassionament pot decidir, discernir en tot moment amb justícia, amb serenor, si hi ha o no hi ha un delicta digne de càstig.

Respecte a la segona part de l'extrem de la proposta nostra encara m'ha sorprès més la contestació del bon amic senyor Espanya: Deia: És tant d'essència, tant de règim parlamentari aquesta fiscalització dels actes de Govern, que resulta redundant el declarar-ho. ¡Oh, si hem de suprimir totes les declaracions que són ja inherents a la naturalesa i caràcter del Parlament, n'hauríem d'esborrar molts d'articles, començant potser pel de l'idioma oficial de Catalunya, el català! També és de bon sentit, i més que de bon sentit encara més de dret natural, el declarar que es tracta d'una regió autònoma dintre l'Estat espanyol per-

què ens ho reconeix l'Estatut. N'hi hauria moltes de declaracions que no caldria fer-les perquè estan contingudes també ja en la Constitució espanyola, de la qual forma part. Se'ns ha dit que calia que hi constés perquè sempre està bé que el Parlament de Catalunya faci declaracions de principis d'aquesta naturalesa i d'aquest caire. Doncs, si és inherent a la naturalesa del Parlament, ¿perquè hem de donar-li com una mena de tolerància, com una mena de favor que ens concedeix la Presidència — i no alludeixo al nostre digníssim President actual, sinó en conjunt a la Presidència de la Cambra qualsevol que sigui en qualsevol moment — perquè hem de fer que aquest dret que reconeix la Comissió, que és essència del caràcter i de la naturalesa parlamentàries, per què no l'hem de declarar i l'hem de deixar a base que és una cosa que de tan sabuda queda exclusivament a l'arbitri discrecional, inclús jo afegeixo, discretíssim de la Presidència el reconèixer-lo o no? Precisament perquè és essència de la naturalesa parlamentària és perquè creiem que la declaració hi ha d'ésser. Precisament perquè creiem que té perills que el Parlament pugui convertir-se en algun moment en Tribunal judicial de determinats fets, creiem que mai caurà en aquest perill la Cambra. Insisteixo, per tant, en les meves manifestacions de què la Cambra accepti aquesta addició de la proposta d'aquesta Minoria.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula la Comissió.

El Sr. ESPANYA: Per a dir simplement que el senyor Sol no ha pas convençut a aquesta Comissió, que es manté en el seu criteri. El senyor Sol ens parlava, ens retreia l'exemple del Parlament espanyol i deia que potser s'ha demostrat que els Parlaments en els casos que s'erigeixen en Tribunal obren amb passió. Jo li he de dir que al Parlament espanyol s'ha demostrat tot el contrari; no és pas amb precipitació com jutja els fets que li han estat encomanats; és sense passió, sense nerviosisme, complint un mandat que el mateix poble li ha donat, i tingui la seguretat el senyor Sol que si no ho hagués fet el Parlament haurien quedat en la impunitat més absoluta molts d'aquells fets que han anat al Parlament, perquè eren actes tan importants, que haurien estat per damunt l'eficàcia dels Tribunals ordinaris. És possible que tota l'actuació de tots aquells generals, de tots aquells potentats i tot aquells poderosos, i inclús d'aquell senyor March, si hagués anat als Tribunals ordinaris hauria restat en absoluta impunitat. Al poble espanyol li mereix més garantia l'actuació del Parlament que la d'un Tribunal.

Respecte a l'altra segona part, la de declarar que el Parlament exerceix la funció fiscal dels actes de Govern, li he de dir al senyor Sol que torno a repetir el mateix: Que és absolutament innecessari, perquè en el Projecte de Constitució que estem discutint hi ha uns quants articles que s'ocupen de regular els drets dels Diputats per a exercir aquesta acció fiscal tal com presentar vots de desconfiança al Govern. ¿Per què fer, doncs, aquesta declaració si és l'essència de l'existència del Parlament? És absolutament inútil, i és per això que ha cregut el Parlament que no havíem de fer declaració de cap mena en aquest sentit,

perquè en tots els articles d'una manera o altra hi és la declaració.

El Sr. TRIES DE BES: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Tries de Bes.

El Sr. TRIES DE BES: He demanat la paraula recolzant-me en el recurs parlamentari d'explicar el vot. D'aquesta manera, després de les paraules un xic atrevides que ha pronunciat el senyor Espanya i que crec que amb la natural distracció que es porta aquest debat per la Cambra no hi han parat l'atenció deguda, fins si no fos excessiu requeriria al Govern que hi digués la seva paraula. Perquè en un vot particular on únicament s'intenta perfilar la competència del Parlament defensat pel meu estimat company senyor Sol, assenyalant els desavantatges d'una acció judicial del Parlament català i després fer-ne com un complement d'aquest aspecte negatiu en dir que exercirà les funcions fiscalitzadores per tal de donar-li a més de l'acció legislativa pròpia aquesta acció fiscalitzadora de l'acció de Govern, el senyor Espanya s'ha permès — i perdoni que no és en sentit pejoratiu aquesta paraula — de dir que això era mermar possibles facultats al Parlament, i àdhuc ha afegit i ha lliscat una paraula d'extraordinària gravetat, que fóra que no compliríem el mandat del poble. És a dir, que el senyor Espanya considera que la funció normal del Parlament pot ésser una funció judicial extraordinàriament perillosa i que tan sols — i no vull retreure la història per fer una erudició barata — que l'acció judicial que s'ha nomenat convenció pels Parlaments ha estat en període excepcionalment extraordinari, i que l'acció del Parlament espanyol ha estat precisament en mèrits d'aquesta situació excepcional. Però de les paraules que ha pronunciat el senyor Espanya, amb perdó del meu estimat company, són d'una extraordinària lleugeresa en rebutjar el vot particular. Quan podia emprar l'argument d'ésser una redundància, però que mai estaria de més quan tenim altres preceptes en aquest Estatut Interior en els quals també hi ha una redundància, quan el senyor Coromines des del banc roig ens deia, contestant a observacions modestes d'aquest Diputat que ara us parla, que no hi fan nosa certes coses encara que tècnicament no puguin estar contingudes en un Estatut Interior; el senyor Espanya, que tan fàcil tenia el camí, ha pronunciat aquestes paraules que consignades en el DIARI DE SESSIONS, estimo d'extraordinària gravetat i sobre les quals no es pot pronunciar aquest Parlament.

El Sr. ESPANYA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Espanya.

El Sr. ESPANYA: El senyor Tries de Bes veu gravetat en tot el que es diu moltes vegades des d'aquests bancs, i ara m'atribueix a mi una afirmació d'una gravetat tan extraordinària que ha volgut cridar l'atenció del Parlament pel fet que hagi dit que no podia acceptar aquest nou article proposat per la Lliga Catalana, perquè nosaltres creiem que això és una limitació de la sobirania del poble i pel fet, ja remarcat, que poden ocórrer precisament fets extraordinaris, fets excepcionals, que moltes vegades facin que el mateix poble, en un moment determinat, exigeixi del seu Parlament que judiqui aquests fets extraordinaris, que poden ésser de tal importància que potser no sigui l'acció dels Tribunals la més adequada

per a jutjar-los. Es per això que deia, si nosaltres acceptem el vostre vot particular, tanquem la porta al poble en l'exercici de la seva sobirania. Això és el que deia i, per consegüent, deixem la funció judicial corresponent als Jutges i Tribunals d'una manera normal, però si hi hagués un fet extraordinari que el poble exigís al Parlament que es constituís en Tribunal, crec que pot ésser. Crec que és una teoria que no té cap gravetat, perquè l'hem vist practicada en el Parlament espanyol. I com és practicat pel Parlament espanyol i ha estat practicat per altres Parlaments, nosaltres creiem que no hem de tancar a la porta a què el Parlament aquest, en un moment extraordinari per un fet veritablement extraordinari, si creu que això és necessari i si el poble li exigeix, pugui constituir-se en Tribunal. Aquesta és la meua declaració, de manera que no crec que tingui cap caràcter de gravetat, tal com deia el senyor Tries de Bes.

Pel demés em sembla que queda contestat tot el que fa referència al que hem discutit. De manera que la Comissió es manté en el seu criteri i per les raons exposades no accepta el vot particular proposat per la Lliga Catalana.

El Sr. TRIES DE BES: Dos minuts per a rectificar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Tries de Bes.

El Sr. TRIES DE BES: Ja he vist que el senyor Espanya tàcticament es batia en retirada...

El Sr. ESPANYA: No, no; he dit el mateix abans que ara.

El Sr. TRIES DE BES: Ara que jo he de dir una cosa al senyor Espanya, i és que és tan insòlita aquesta diguem-ne teoria que ha esmentat en aquesta improvisació, que àdhuc cau en contradicció manifesta amb la lletra i esperit de l'Estatut, perquè aquí l'administració de Justícia a Catalunya és d'acord amb les lleis processals i orgàniques de l'Estat, i com podem nosaltres, invocant la V. S. al fi i al cap i remotament la llei de Lynch, fer això? Perquè si el poble ens demana fer justícia i no tenim ni podem tenir jurisdicció per a fer-la, el poble estarà equivocat, perquè per quelcom som representants seus i fins heu definit la representació en altres aspectes en impugnar el referèndum. De manera que en aquest punt, el dit per la V. S. no pot tenir resultància en la realitat de la pràctica.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ruiz i Ponseti.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Senyors Diputats: Només breus mots per a explicar el nostre vot en el que fa referència al vot particular. Ja dintre de la Comissió vàrem explicar clarament la nostra posició de què solament èrem enemics del vot particular presentat per Lliga Catalana, sinó que més aviat propugnàriem per una declaració categòrica en sentit contrari. És a dir, que el Parlament sempre que ho cregui convenient, exercirà funcions judicials. Això és fill d'una convicció arrelada de què els Tribunals de Justícia tot sovint cauen en defecte, i s'ha vist més d'una vegada, desgraciadament a la nostra terra, tan aviat perquè un home, l'acusat, porti una pistola a la butxaca, tan aviat perquè porti més de 100 milions de pessetes a la butxaca, tant en un cas com en altre, els Tribunals de Justícia han caigut

en defecte, i davant d'això és precís que el Parlament tingui una sobirania superior. Tots estem convençuts de què si no hagués estat per l'acció judicial exercida pel Parlament de la República, el ciutadà March es passejaria avui pel carrer com si fos un home honorable i, afortunadament per a la República, està tancat a la presó. Hi han molts altres casos que s'han donat recentment en el mateix sentit. I aquí s'ha invocat per part del senyor Espanya, que era precís que el Parlament tingués aquestes facultats per a casos extraordinaris. Desgraciadament estem vivint coses extraordinàries i el més probable és que encara durant un llarg temps visquem una vida extraordinària, i per això creiem precís que el nostre Parlament tingui aquestes facultats de caràcter extraordinari, no per a fer-ne ús cada dia, sinó per a fer-ne ús sempre que ho cregui convenient per a la seva sobirania i sempre que el Parlament per majoria ho acordi així. I res més.

El Sr. PRESIDENT: Passarem a la votació. ¿Votació nominal o ordinària?

Diversos Srs. DIPUTATS de Lliga Catalana: Ordinària.

El Sr. PRESIDENT: Els senyors Diputats que votin a favor del vot particular que tinguin la bondat de posar-se drets (*S'aixequen els senyors Diputats de Lliga Catalana.*) Els senyors Diputats que votin en contra del vot particular tinguin la bondat d'aixecar-se. (*S'aixequen el senyors Diputats de la Majoria i d'Unió Socialista.*) Queda rebutjat el vot particular.

Article 30. Hi ha un vot particular signat per la Minoria de Lliga Catalana. Es donarà compte del mateix.

(*Un senyor Secretari llegeix.*)

El Sr. VENTOSA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ventosa.

El Sr. VENTOSA: Aquest vot particular, encara que està comprès dintre del capítol del Parlament, fa en realitat referència a les facultats del President de la Generalitat i a les relacions del President de la Generalitat amb el Parlament. Jo crec que per el degut ordre dels debats fóra millor que s'ajornés la discussió d'aquest vot particular per a quan s'examinin les facultats del President; és a dir, que es faci una transposició d'aquest vot particular als articles que regulen les facultats del President de la Generalitat. D'aquesta manera podrem examinar el problema més en el seu aspecte de conjunt.

El Sr. CASANOVES: No hi ha cap inconvenient, però ara pot discutir-se i aprovar-se l'article 30, perquè no li afecten per a res els ulteriors comentaris que pugui fer el senyor Ventosa.

El Sr. PRESIDENT: Queda convingut així. S'aprova l'article 30? Resta aprovat.

Article 31. Hi han dos vots particulars. Un de la Minoria socialista, del qual ara es donarà compte.

(*Un senyor Secretari llegeix l'esmentat vot particular.*)

El Sr. PRESIDENT: Algun dels signants del vot particular vol defensar-lo?

El Sr. TAULER: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Tauler.

El Sr. TAULER: La majoria de la Comissió

té la satisfacció de manifestar als signants d'aquest vot particular que l'accepta.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Agraïdíssims.

El Sr. PRESIDENT: Queda acceptat el vot particular i formarà part del dictamen. Hi ha un altre vot particular de Lliga Catalana.

(Un senyor Secretari dóna lectura de l'esmentat vot.)

El Sr. DURAN I VENTOSA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Duran i Ventosa.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Senyors Diputats: Quan el nostre bon amic senyor Tauler no s'ha aixecat a dir que també quedava admès aquest vot particular, vol dir que és que no s'ha admès, que no està conforme, o sigui que aquesta Minoria de Lliga Catalana no té tanta sort com la Minoria d'Unió Socialista de Catalunya. Sense gelosia de cap mena això m'obliga a complir, no diré el penós, però en fi el deure de defensar aquest vot particular amb la poca confiança de què pugui ésser acceptat també per la majoria del Parlament.

Es tracta, senyors — hauré de fer una relació d'antecedents perquè els senyors Diputats puguin situar-se —, es tracta de què l'article 33 diu que el Parlament podrà significar, per mitjà de proposicions de desconfiança, la seva disconformitat amb l'actuació del Govern o de qualsevol dels Consellers. Aquestes proposicions no seran admeses a tràmit si no es presenten signades per deu Diputats i no podran ésser discutides i votades fins després de passats tres dies de la seva presentació al President del Parlament. Les proposicions esmentades no tindran cap efecte si no són aprovades per la majoria dels Diputats possessionats del càrrec.

Com que aquesta formalització d'una desconfiança al President o als Consellers, resulta d'una complicació extraordinària i perfectament inútil, els Diputats discrepants del criteri de la majoria de la Comissió han proposat que aquest article quedés redactat en una fórmula molt més senzilla, dient simplement: El Parlament podrà significar per mitjà de proposicions de confiança la seva disconformitat amb l'actuació del President de la Generalitat, del Govern o de qualsevol dels Consellers. Aquestes proposicions no seran admeses a tràmit si no es presenten signades per deu Diputats.

¿A què obeeix aquesta simplificació del procediment? Obeeix senzillament a què la realitat ensenya que, per anar a demostrar una confiança o una desconfiança al President o al Govern no es necessita d'una tramitació complicada, es necessita simplement que el Parlament tingui a bé demostrar aquesta desconfiança. S'ha vist, senyors, precisament en el Parlament de Madrid, la ineficàcia absoluta d'aquests procediments complicats amb què erròniament, alguna vegada els Partits governants han entès que han d'anar a assegurar la llibertat d'acció dels seus preferits que han estat col·locats a les altes esferes del Govern. Es donà un cas últimament que es presentà una proposició de desconfiança, i, seguint la reglamentació que allí regeix, es digué que aquella

proposició de desconfiança havia de quedar damunt de la taula, i que al cap de no sé si tres o cinc dies, que aleshores començaria la discussió d'aquella proposició de desconfiança; un procediment anàleg al que presenta la Comissió en el moment actual. Perquè certament un Govern no pot quedar sota el pes d'una acusació de desconfiança; un Govern no pot quedar assegut en un banc blau — aquí un banc roig — sota el pes que un sector important de la Cambra li digui que està desconfiat de la seva actuació. Si fos un Diputat simplement, el que ho digués, no tindria cap importància; però quan es presenta un vot de desconfiança vol dir que hi ha un ambient més o menys gran per aquesta desconfiança, i, com és molt lògic, el President del Govern actual digué que no es volia mantenir en aquella situació i, per consegüent, en lloc de procedir-se a la discussió de la proposició de desconfiança presentada per les oposicions, fou el Govern mateix el que féu presentar pels seus amics una proposició de confiança. De manera que tot aquell procediment tan complicat que ha servit ara de model, no va servir per a res, perquè realment la desconfiança o la confiança es discutí immediatament. I això és lògic, perquè en rigor potser no hauria ni necessitat que es regulés el procediment de confiança o desconfiança, perquè no hi ha cap Consell de Govern, no hi ha cap President de la Generalitat o del que sigui, que pugui mantenir-se dignament — i hem de suposar que la dignitat és una condició inherent, característica als que ocupin aquell càrrec —, que pugui mantenir-se en un lloc d'aquella naturalesa si sap que no té d'una manera expressa la confiança dels que componen la majoria, en un moment donat, d'un Parlament. Un dia em sembla que ja ho vaig dir aquí, que en alguns Parlaments, precisament les demostracions de desconfiança es fan sovint simplement negant un vot a una consignació determinada d'un Pressupost. De vegades al Parlament anglès, per negar la confiança a un Ministre, s'ha proposat simplement una esmena rebaixant en 1 lliura esterlina el sou d'aquell Ministre. Evidentment que el que tenia importància no era pas la lliura; era la demostració de si mereixia o no la confiança del Parlament. Vol dir això que de mitjans de què un Parlament pugui demostrar si té confiança o desconfiança al Govern, els tindrà sempre; no es necessiten articles d'Estatut ni de cap Reglament. Es anar a posar portes al camp, això. En qualsevol moment que hi hagués en aquest Parlament o en els que ens succeeixi, una majoria que volgués dir-li a un President de la Generalitat o a un Conseller determinat, o al conjunt del Govern, que li volgués dir que no mereix la seva confiança, trobarà dues-cents mil maneres de fer-ho, sense necessitat d'acudir a aquest recurs del vot de desconfiança que aquí es proposa. ¿Què significa aquest procediment? Té el mal aquest procediment que ve a representar com unes garanties que es vulguin donar al President o al Consell de Govern, de què no se'ls treurà amb facilitat, unes garanties que jo crec absolutament il·lusòries, doncs si és que s'ha de parlar de vots de confiança o de desconfiança, volguem que no sembli que es vol anar

a garantir, d'una manera artificiosa, la permanència de determinats senyors en els càrrecs que ocupen, donem-hi tota mena de facilitats.

He dit abans que jo crec que ni tan sols se n'hauria de parlar. Ho sostindria més enèrgicament; més detingudament, si no fos que en l'Estatut — jo crec que sempre ens hem de referir a l'Estatut, perquè ho hem dit diverses vegades que anem dintre d'unes paralleles compostes de l'Estatut i de la Constitució de la República —, en l'Estatut es diu que el President de la Generalitat sols podrà seguir essent-ho mentre no tingui un vot, em sembla que diu, de desconfiança del Parlament. És sols per aquesta raó que nosaltres admetríem que d'una manera més o menys lleugera es regulés en l'Estatut Interior aquest procediment de la demostració de confiança o de desconfiança, però no pas en una forma detallada, com aquí es fa, que no tindria cap eficàcia en absolut. El vot de majoria, per exemple, diu: «Les proposicions esmentades de desconfiança, no tindran cap efecte si no són aprovades per la majoria dels Diputats possessionats del càrrec». Si no recordo malament, els Diputats possessionats del càrrec aquí devem ésser 83. ¿És que creurà ningú seriosament que si es presentés un vot de desconfiança i aquest tingués 40 vots, encara faltant-hi aquest un i mig de vots perquè aquest fos vàlid, hi hauria cap President de la Generalitat, hi hauria cap Conseller que es mantingués, en el càrrec, si en canvi a favor seu no tingués més que 20, 25 o 30 vots? Jo crec que si en certes matèries el que abunda no danya, segons una frase vulgar, en altres matèries les coses inútils són perniciosos i aquest cas és un d'ells.

Sembla, en llegir aquest article amb la forma que la majoria de la Comissió l'ha redactat, que vulgui anar-se a assegurar la possessió del càrrec per part del seu President i dels seus Consellers. Si això fos veritat, si se'ls assegurés, trobaria molt lògic que la majoria d'Esquerra Republicana, pensant que en el dia d'avui són amics seus els que ocupen aquest càrrec, tractés d'assegurar-los, però en el moment en què la ineficàcia absoluta de tots aquests preceptes, és tan evident — i crec haver-ho demostrat — jo crec que faríeu un gran favor, no a les persones que ocupen avui aquests càrrecs, sinó a les que el dia de demà, dintre de vint o trenta anys, el temps que duri aquest Estatut, ocupin aquests càrrecs, variant aquests preceptes en aquesta forma, i deixant al Parlament perquè en la forma més lliure que les seves iniciatives i la seva discreció, li permetin demostrar en cada cas la confiança o desconfiança que tingui en les persones que ocupin aquests càrrecs tan elevats. Per la seva pròpia dignitat i pel valer mateix del Parlament, que no es convé que es posin unes trabes absolutament inútils, és que jo desitjaria i demanaria a la majoria de la Comissió, no a la majoria, a la Comissió en conjunt, que reflexionés sobre això i que veiés sense cap qüestió d'amor propi, si no seria molt millor que quedés redactat aquest article en la forma senzilla que proposa la Minoria de Lliga Catalana.

El Sr. ESPANYA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Espanya, per la Comissió.

El Sr. ESPANYA: En contestar al senyor Duran i Ventosa en nom de la Comissió, he de començar per fer remarcar que no hem pas inventat nosaltres aquest procediment; que tant a l'avantprojecte que la Comissió Jurídica Assessora lliurà al Govern, com en el primitiu Projecte que el Govern lliurà a aquesta Cambra, que ha estat mantingut en aquest extrem pel Govern actual, i que la Comissió ha estudiat, ens hem trobat amb què s'hi establia aquest procediment; de manera que nosaltres, els de la Comissió, no l'hem pas inventat. Recordarà el senyor Duran i Ventosa que en parlar i en discutir precisament aquest article, es féu present que aquest procediment és un procediment que ha sorgit a totes les Constitucions de post-guerra, i ha sorgit per evitar, precisament, un mal que es veia molt freqüentment en els Parlaments de l'avant-guerra, i és que en un moment determinat una maniobra qualsevol, un moment d'irreflexió, podia fer caure un Govern, i és per això que s'han establert procediments perquè un vot de desconfiança al Govern tingui totes les garanties necessàries perquè realment respongui a una realitat. Tant és així, que la Constitució de la República espanyola, en el seu article 64 estableix també aquest procediment, amb la diferència de què així com nosaltres hem obert ben bé la porta i en lloc d'un nombre que en l'avantprojecte de la Comissió Jurídica Assessora era de 20 Diputats que s'exigien, com a nombre de signants d'un vot de desconfiança, nombre que també es fixava en el Projecte del Govern, la Comissió ho va rebaixar a 15 i després nosaltres ho vàrem rebaixar a 10; i darrerament, per boca del senyor Tauler que ha parlat en nom de la Comissió, s'ha rebaixat a 5, o sigui que es dona tota mena de facilitats perquè es pugui presentar un vot de desconfiança. Això és una prova indubtable de què la majoria de la Comissió no vol dificultar la presentació dels vots de desconfiança. Ara bé, el que vol evitar és que un vot de desconfiança pugui presentar-se en un moment determinat en què hi hagi un nombre de Diputats d'una Minoria d'oposició que vulguin aprofitar un moment de descuit, inclús un moment passional. I això ho hem volgut evitar, establint el que estableix la Constitució espanyola i també la majoria dels països d'Europa. Tingui's en compte, que entre altres exemples que podríem esmentar, en la Constitució de Baviera, s'estableix que són necessaris molts més Diputats dels que aquí proposem i també s'estableix que trigarà alguns dies a discutir-se. I en la Constitució de Prússia encara s'estableixen més requisits. Nosaltres hem fixat un termini de temps de 3 dies, que deu mitjançar entre la data de presentació del vot de desconfiança i la presentació del mateix. ¿Vol dir això que de cap de les maneres hi podrà haver una votació contrària al Govern? No; perquè com deia molt bé el senyor Duran i Ventosa en la discussió de qualsevol article d'un Projecte de Llei, en la discussió de qualsevol assumpte, pot venir una votació adversa al Govern i per consegüent aquesta votació significaria el mateix que un vot de desconfiança. I si en algun cas determinat es presenta una proposició d'aquesta naturalesa i realment el Govern està en una situació delicada perquè creu que no té o

no compta amb la confiança de la majoria, segurament s'esdevindrà el que esdevingué a Madrid, que el mateix Govern per iniciativa pròpia, perquè tot governant hem de creure que sent la dignitat i la responsabilitat del càrrec que exerceix, serà ell mateix el que cercarà la forma de posar en clar, de posar en evidència, si compta o no amb la confiança del Parlament. Però ja sabem el que és la política. Ja sabem que moltes vegades es cerca per mitjans d'una maniobra, i no d'una manera certament molt correcta, es cerca la manera de provocar la caiguda d'un Govern. I això és el que nosaltres volem impedir. A aquest propòsit procurem rodejar aquestes tramitacions de les garanties necessàries a fi de què un vot de desconfiança no es pugui presentar en un moment de descuit o en un moment passional.

Nosaltres, repeteixo, hem procurat cercar garanties. I em d'afegir que no hem inventat res. Volem donar tota classe de facilitats per la presentació de vots de desconfiança, però hem cregut que havíem de seguir l'exemple de la Constitució espanyola i d'altres Constitucions de la post-guerra.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Demano per parlar, per a rectificar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Duran i Ventosa.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Senyors Diputats: Encara que sóc advocat, em sento tan poc «leguleyo», que tinc molt poca fe en els textos escrits i molta menys fe en els textos escrits reguladors de la vida parlamentària. Puc dir, amb tot el respecte degut al Reglament, que tinc molta més confiança en les interpretacions del Reglament per part del President que en el text mateix del Reglament. Per aquest motiu nosaltres donem poca importància a aquests antecedents de què parlava el senyor Espanya en dir que la Comissió Assessora va dir..., tantes coses va dir la Comissió Assessora que ningú ha respectat!, que en el Projecte del Govern es consignaven tantes coses que no han prosperat..., tantes coses es podien consignar en el Projecte del Govern que podien estar malament! Tots aquests antecedents de caràcter històric legal a nosaltres ens pesen molt poc.

Ens sembla que ja que es diu tant de les nostres funcions, que ja que tant es parla de què tenim una sobirania i podem anar a resoldre tantes coses, que inclús es deia que podíem anar a resoldre sobre la vida i la propietat i la llibertat dels ciutadans en funcions judicials, si tantes coses hi ha, em sembla que podríem judicar per les raons que ens donguem els uns als altres, no pel que s'hagi escrit ni pels antecedents d'aquest Projecte i d'altres Constitucions, de les que com ja hem dit aquí en altres ocasions, no n'hem de tenir una fe extraordinària, perquè poden no respondre a les nostres necessitats polítiques.

Però tingui's en compte que estem en un Parlament, i en un Parlament si una majoria o una minoria vol plantejar una qüestió de confiança, la pot plantejar sempre. Si; la pot plantejar sempre, i un Govern també té la seva manera de defensar-se, perquè en el cas de què en un Parlament el Govern es trobés en un moment donat en una situació de minoria que no correspongués a la realitat d'aquest Parlament, es pot defensar. Si no, recordi's quantes vegades no hem vist en el Parlament francès com s'ha aixecat un Ministre i ha dit que la qüestió que es discutia i la

votació que es determinava, el Govern no la considerava com una qüestió de confiança. I amb aquesta senzilla declaració de què el Govern no considera aquella qüestió com una qüestió de confiança, queda esborrat tot l'afecte d'aquella sorpresa. I quantes vegades també en el Parlament anglès, davant d'una votació en relació a acords de Govern, el Govern ha dit que allò no li restava autoritat. Això vol dir que un Govern té elements de defensa. En canvi, la ineficàcia de tot això em sembla que convindrà el senyor Espanya i també tots els senyors Diputats que salta a la vista.

Tota aquesta tramitació, per què es fa? Per a una proposició de desconfiança? Doncs bé; si una minoria d'oposició vol presentar un vot de confiança, ¿com se li podrà impedir? ¿Com se li impedirà que la discussió vingui i la votació es provoqui? ¿Es que també una proposició de confiança està subjecte a aquestes tramitacions?

Diversos Srs. DIPUTATS de la Minoria de Lliga Catalana: Molt bé!, molt bé!

El Sr. DURAN I VENTOSA: No, no és possible. I com que la confiança i la desconfiança tanmateix es poden demostrar i posar de manifest votant una proposició de desconfiança, com negant els vots a una proposició de confiança, resultarà que les minories tindran sempre les mateixes facultats, sigui el que sigui el camí o el procediment que es segueixi. Es per aquestes raons de què tot això que es proposa és completament inútil, i el que sigui inútil i ineficax en aquest cas és un destorb. I si la majoria de la Comissió entén que malgrat això deu restar aquest article redactat en aquesta forma prolixa, complicada i inútil, res més em resta dir. Hi ha tanta palla en aquest Estatut Orgànic Interior, que el que n'hi hagi més no ve d'aquí.

Els Srs. DIPUTATS de la Minoria de Lliga Catalana: Molt bé, molt bé!

El Sr. ESPANYA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Espanya per la Comissió.

El Sr. ESPANYA: Breus paraules per a dir que el senyor Duran i Ventosa no m'ha convençut.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Ho presumia des del principi.

El Sr. ESPANYA: Jo parlava de què podria ocórrer que una minoria volgués i pogués aprofitar un moment de descuit d'una majoria absent en gran part de la Cambra per a provocar una votació de tal classe. El senyor Duran i Ventosa deia que en aquests casos el Govern pot fer la declaració de què d'aquell assumpte no en fa qüestió de confiança i d'aquesta manera defugia de la responsabilitat i conseqüències d'aquella votació. Però he de dir al senyor Duran i Ventosa que això no és seriós. El Govern sempre que es tracti d'una qüestió referent a un principi, no podrà defugir el fer-ne qüestió de confiança. Això seria molt perillós, i nosaltres hem d'anar a la sèrietat dels actes del Govern.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Em permet una interrupció? Però el Govern tindrà alguns Diputats al seu costat per a entretenir un xic la votació.

El Sr. ESPANYA: Però malgrat això, poden no ésser-hi. Miri ara el nombre de Diputats que hi ha en la Cambra. És millor buscar les garan-

ties necessàries per tal d'evitar aquesta maniobra que es pot presentar en la política i que s'havia presentat en alguns Parlaments d'abans guerra i que la majoria de les Constitucions modernes han establert aquest procediment, i no l'han establert perquè sigui inútil, sinó semblaria, com deia el senyor Duran i Ventosa, que aquests grans homes que han fet les Constitucions modernes en una sèrie d'Estats i tractadistes de dret polític havien fet unes coses inútils. Mantenim, doncs, l'article 31 tal com està redactat.

El Sr. PRESIDENT: Es passa a votació el vot particular. Els senyors Diputats que votin en pro tinguin la bondat d'aixecar-se. (*S'aixequen els senyors Diputats de la Minoria de Lliga Catalana.*) Els senyors Diputats que votin en contra tinguin la bondat d'aixecar-se. (*S'aixequen els senyors Diputats de la Majoria i d'Unió Socialista de Catalunya.*)

Queda rebutjat el vot particular. No hi ha cap altre vot particular ni esmena a l'article 31. S'aprova l'article? Resta aprovat.

Article 32. No hi ha cap vot particular ni esmena?

El Sr. DURAN I VENTOSA: S'hauria de modificar.

El Sr. TAULER: A l'article 32 hi ha una addició-esmena presentada.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Demano per parlar, per a fer una lleugera observació.

El Sr. PRESIDENT: El que volia dir el senyor Tauler és que després de l'article 32 cal afegir-hi un altre article.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Em sembla que aquí hi ha un error, almenys a les nostres còpies, que diuen que es fa referència a l'article 30, quan en realitat correspon a un altre article.

El Sr. CASANOVES: Això és un error material.

El Sr. PRESIDENT: Aquesta aclaració del senyor Duran i Ventosa és molt pertinent, ja que l'observació correspon a l'article 33 en lloc del 30. El senyor Tauler vol fer alguna observació?

El Sr. TAULER: A l'article, no: a l'addició.

El Sr. PRESIDENT: Queda aprovat l'article. Es donarà compte de l'addició que es proposa al mateix.

Un Sr. SECRETARI (*Llegeix.*): «Els sots-signats Diputats, tenen l'honor de proposar la següent esmena al Projecte d'Estatut Interior de Catalunya:

Després de l'article 32 serà addicionat un article que dirà:

«Tots els catalans ja ho siguin per naturalesa o per haver adquirit veïnatge administratiu de conformitat amb l'article 7.<sup>a</sup>, podran exercir el dret de petició als Poders públics i a les autoritats públiques de Catalunya. Aquest dret de petició no podrà ésser exercit per cap classe de força armada ni individualment ni col·lectivament.»

T. Carreres i Artau, J. Vallès i Pujals, Sol, Rovira i Roure.»

El Sr. RUIZ I PONSETI: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Tauler.

El Sr. TAULER: Senyors Diputats: Aquesta esmena-addició no va passar — i m'adreço als amics i companys dintre de la Comissió —, no va passar a la Comissió, perquè el dia que es varen examinar aquestes esmenes l'amic Carreres i Artau la va posar damunt de la taula, però la majoria de la Comissió junt amb els companys de la Unió Socialista varem examinar-la i proposàrem una petita modificació al primer signant de la mateixa, o sigui a l'amic senyor Carreres i Artau.

D'aquesta esmena, la Comissió va acceptar el sentit de la mateixa amb una petita addició i amb una també petita substitució de paraules. L'addició consisteix en què en el paràgraf corresponent a què es podrà exercir el dret de petició, s'afegeixi «individual i col·lectivament». I la substitució consisteix en què en lloc de dir «al Parlament» es posi «als Poders públics».

El Sr. CARRERES I ARTAU: No hi ha inconvenient perquè en el concepte de Poders públics suposo que hi va inclòs el Parlament.

El Sr. TRIAS DE BES: Individual i col·lectivament pot donar lloc a alguna altra cosa que, precisament, ha estat objecte de disposicions preses en altres països.

El Sr. TAULER: La Comissió, una de les raons que ha tingut per a acceptar això, he de dir que ha estat el que en la Constitució de la República consten aquestes paraules en l'article 35 de la Constitució de la República.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ruiz i Ponseti.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Si s'accepta així, no tinc res a manifestar.

El Sr. PRESIDENT: ¿S'aprova aquesta addició que serà assenyalada com article 33? Queda aprovada aquesta addició, o sigui l'article 33.

El Sr. CARRERES I ARTAU: Moltes gràcies a la Comissió.

El Sr. PRESIDENT: Article 34. Hi ha un vot particular de la Minoria d'Unió Socialista. (*Un senyor Secretari el llegeix.*)

El Sr. PRESIDENT: Algun dels signants del vot particular vol fer ús de la paraula?

El Sr. RUIZ I PONSETI: Demano per parlar.

El Sr. TAULER: Si em permet la Presidència...

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Tauler.

El Sr. TAULER: D'aquest vot particular s'accepta el paràgraf segon, o sigui, el punt que diu que el Parlament dissolt es reunirà, etc.; en canvi, no podem acceptar el primer paràgraf, o sigui, el que fa referència a la convocatòria d'eleccions pel President de la Generalitat.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Començo per manifestar el nostre agraïment a la majoria de la Comissió per haver acceptat el punt que considerem de més importància i més transcendental del nostre vot particular. Pel que fa referència al primer punt, que és sols de tràmit, en quant a la data de les eleccions, em sembla que estenen l'harmonia que regna en la sessió d'avui es podria acceptar íntegrament el nostre vot particular, perquè solament fixa una data reglamentària

que en altra forma es trobaria a mancar en el nostre Estatut Interior.

El nostre vot particular fixa bé que el President de la Generalitat convocarà eleccions generals tres mesos abans de l'expiració del termini legal de duració del Parlament, i per una data no superior a trenta dies, a comptar des del dit termini, la data de les eleccions.

L'única diferència que hi ha entre el nostre vot particular i l'article aprovat per la Comissió és que l'article de la Comissió diu que el President de la Generalitat convocarà eleccions generals tres mesos abans de l'expiració dels terminis legals de duració del Parlament. La Comissió obliga al President de la Generalitat a què tres mesos abans de l'expiració legal del Parlament convoqui noves eleccions, però diu en quin termini ha d'ésser feta aquesta convocatòria; és a dir, que si el President de la Generalitat volgués convocar eleccions tres mesos després de l'expiració del Parlament podria fer-ho, perquè no hi hauria cap precepte a la Constitució que l'obligués a fer el contrari, i això vol dir que podríem estar abocats a una possible Dictadura, i, encara que teòrica, desitgem que es fixi un termini, sigui el que sigui, perquè el President de la Generalitat convoqui noves eleccions, veient-se obligat a fixar una data que no sigui més llunyana de la d'un mes. Perquè tot el que excedeixi d'un mes de tenir el país sense Parlament, considerem que comporta el perill de què s'entronitzi un poder personal, del qual, com ja hem dit repetides vegades, en som absolutament enemics per sistema. Jo pregaria a la Comissió que pensés bé en aquest defecte que hi ha en l'articulat, que crec que és més aviat degut a un oblit, i que fixi una data reglamentària sigui la que sigui — no ens ferem forts en què sigui precisament de trenta dies — però que hi hagi una data reglamentària, perquè s'hagin de convocar les eleccions dintre d'aquell termini.

El Sr. TAULER: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Per la Comissió, té la paraula el senyor Tauler.

El Sr. TAULER: Senzillament, per l'article 34. Sap perfectament l'amic senyor Ruiz i Ponseti que, en els casos segon i tercer, ja es preveu el terme dintre del qual el Parlament ha de convocar noves eleccions. Això no s'insinua, ni s'indica, ni es considera necessari posar-ho, perquè com que és una cosa normal allò de l'aspiració del termini legal, ja vindrà regulat dins la Llei electoral. En aquest sentit és que la Comissió no accepta el vot particular.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ruiz i Ponseti, per a rectificar.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Només per a fer constar que em sembla que és d'una importància fonamental el que el país no es quedi en cap moment sense Parlament i em sembla que és de les coses que són més de dret constitucional. Si no fixem això en la Constitució, tant se val que ens quedem sense Constitució, perquè admetem ja la possibilitat de quedar-nos sense Parlament, i, per consegüent, tot el país al marge de la Constitució.

El Sr. TAULER: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Tauler, per la Comissió.

El Sr. TAULER: La Comissió manté el dictamen.

El Sr. PRESIDENT: La Comissió manté el dictamen; ara bé, el dictamen modificat, perquè accepta la segona part del vot particular que es presenta. *(El senyor Tauler assenteix.)* De manera que la votació d'ara serà amb referència a la primera part, perquè la segona ja està acceptada i forma part del dictamen.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Nosaltres mantenim la primera part.

El Sr. PRESIDENT: Els signants del vot particular mantenen la primera part o sigui el vot particular tal com està redactat. Es passa a votació per tant el vot particular de la Minoria de la Unió Socialista de Catalunya. Els senyors que votin a favor del vot particular que tinguin la bondat d'aixecar-se. *(S'aixequen els senyors Diputats de la Minoria d'Unió Socialista.)* Els senyors que votin en contra que tinguin la bondat d'aixecar-se. *(S'aixequen els senyors Diputats de la Majoria.)* Queda rebutjat el vot particular.

El Sr. PRESIDENT: Hi ha un altre vot particular al paràgraf tercer de l'article 34.

*(Un senyor Secretari llegeix un vot particular de la Minoria de Lliga Catalana.)*

El Sr. TAULER: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Tauler, per la Comissió.

El Sr. TAULER: La Comissió accepta aquest vot particular.

El Sr. TRIES DE BES: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Tries de Bes.

El Sr. TRIES DE BES: Per a agrair a la Comissió l'acceptació del vot particular.

El Sr. CASANOVES: Hi ha una esmena.

El Sr. PRESIDENT: Que es llegeixi aquesta esmena.

El Sr. CASANOVES: Es al paràgraf segon de l'article 34.

Un Sr. SECRETARI: «Els Diputats que sota signen tenen l'honor de proposar l'esmena de l'apartat segon de l'article 34, a fi de què resti redactat en la forma següent:

«Segon: Abans si ho acorda el propi Parlament pel vot de la majoria absoluta dels Diputats en exercici del càrrec i en una sessió especialment convocada per aquest objecte.»

Palau del Parlament, 5 d'abril del 1933.—Signen els senyors Soler i Bru, Bancells, Fàbrega, Battestini i Casademunt.»

El Sr. TAULER: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Tauler, per la Comissió.

El Sr. TAULER: La Comissió accepta aquesta esmena. L'acceptació d'aquesta esmena la va ja avançar el nostre amic senyor Rovira i Virgili en la seva intervenció de l'altre dia i es concreta ara.

El Sr. DURAN I VENTOSA: És la fórmula del suïcidi?

El Sr. CASANOVES: Sí, són les garanties.

El Sr. PRESIDENT: Com que es veu que hi ha unanimitat perfecta queda acceptada l'esmena. Es

posarà a votació l'article. S'aprova l'article amb les esmenes que han estat acceptades? (*Assentiment.*) Resta aprovat.

Article 35. Doni's compte d'un vot particular a aquest article.

(*Un senyor Secretari llegeix el vot particular.*)

El Sr. PRESIDENT: Algun signant vol fer fis de la paraula?

El Sr. DURAN I VENTOSA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Duran i Ventosa.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Senyors Diputats: Hem vingut a parar — un dia o altre s'hi arriba — a la qüestió més cabdal, probablement, d'aquest Estatut Interior, a les solucions afegides a la del suïcidi al qual abans ens havia indicat la Comissió: de la manera d'anar a procedir a la dissolució del Parlament. En aquest article 34 es ve a regular la base fonamental del referèndum, exigint aquella sèrie de requisits que, en algunes ocasions anteriors he tingut ja l'honor d'exposar al Parlament, creiem que era absolutament inacceptable. Mancada l'organització política de Catalunya — en bé o en mal, alguns creuran en un sentit els altres en altre — d'un Poder moderador anàleg al que exerceixen a les monarquies els reis més o menys descoronats i a les Repúbliques els presidents, ens trobem aquí en què no hi ha aquell paral·lamps polític que ve a captar l'electricitat acumulada en el poble quan cregui que s'ha de destruir un Parlament. Els Poders moderadors vénen a efectuar aquest fenomen, que és molt difícil de definir, que es poden interpretar bé o es poden interpretar malament, però que és absolutament indispensable que en una forma o altra algú l'exerceixi. Es realitza pràcticament en la vida política aquest fenomen d'una discrepància entre el Cos electoral i aquells que en un moment donat consideraren que havien d'ésser els preferits dels seus sufragis. Però això no es pot demostrar d'una manera immediata, gràfica, matemàtica. Una cosa científica, no ho és; és una cosa que està en la flaire política; ha d'haver-hi algú que la senti. Qui és el que la pot sentir? Probablement, en l'instant polític del món, s'ha cregut que el que està més alt de tots és el que pot sentir més bé aquesta flaire, que és la flaire de totes unes grans multituds, i aquest és el que pot anar a percebre un moment en què aquesta discrepància és tan fonamental, tan essencial, tan transcendental, que s'ha d'invitar de seguida el Cos electoral a què determini quins representants vol, ja sia confirmant a aquells elements que fins un moment donat hagin tingut la majoria de la representació parlamentària, ja alterant la Constitució d'aquest Parlament. En la Constitució nostra, amb la base fonamental de l'Estatut aprovat per les Corts Constituents, això no existeix. És un bé? És un mal? És inútil — ja ho vaig dir l'altre dia. Com que no ho tenim, encara que ens convencéssim tots de la conveniència de què existís ens fóra molt difícil crear-lo. Com que no existeix, s'ha de cercar un altre remei. Jo reconec la bona voluntat dels individus de la Comissió i vull suposar també la bona voluntat del Govern que va presentar aquest Projecte, que debia estudiar aquest altíssim pro-

blema, aquest difícilíssim i complicadíssim problema. Com que nosaltres tampoc no hem trobat el mitjà, hem hagut de convenir entre els uns i els altres que no hi havia altre remi que aplicar el referèndum. Però, què vol dir el referèndum? Vol dir que en lloc de crear-se aquest òrgan de captació del sentit popular en un moment donat, que en les altres Constitucions polítiques del món, en gairebé totes — no cal que tregui aquest llibre cèlebre que tots els senyors Diputats manejen constantment — en lloc de tenir aquell òrgan de captació d'aquest sentit popular, hem d'anar a parar a què el poble sigui el qui determini que existeix aquesta discrepància, i això és el referèndum. Però en anar a parar al referèndum, ens trobem; 1.<sup>a</sup>, que hi ha d'haver algú que demani aquest referèndum; 2.<sup>a</sup>, que hi hagi una votació per a acordar la consulta al Cos electoral, si es té de decidir o no la dissolució del Parlament; 3.<sup>a</sup>, moment, una votació, per acordar que es dissolgui el Parlament. És realment una vertadera carrera d'obstacles; una vertadera carrera d'obstacles que, per consegüent, vol dir una sèrie de muralles protectores dels *posedendi* — si diguéssim aquí una frase llatina, amb perdó del bon amic senyor Ruiz i Ponseti, diríem que s'ha de dir ben bé «beati posedenti», perquè, realment, els que siguin Diputats del Parlament podran estar ben tranquils perquè aquí no es podrà dir allò de «plaza sitiada, plaza tomada». (*Rialles.*) La «plaza sitiada» pel Cos electoral en un moment donat té tants reductes de defensa perquè per aquest procediment perfectíssimament legal pugui ésser presa la plaça per altres partits, que puguin creure que en un moment donat representen millor les aspiracions del Cos electoral —. Desenganyem-nos per un moment, tant els amics de la Unió Socialista, com els amics del senyor Hurtado a què alludia l'altre dia el senyor Rovira i Virgili, com la Lliga Catalana, que per aquest procediment serà molt difícil que, ni els d'un cantó ni els de l'altre — no vull dir dretes ni esquerres, perquè nosaltres no ens agrada això de dretes (*Rialles en els bancs de la Majoria*) — no ens trobarem amb gaires probabilitats perquè poguem substituir aquesta Majoria a la qual desitgem els majors encerts possibles perquè ens sigui més satisfactòria la col·laboració.

(*Entra el senyor Conseller de Cultura.*)

El Sr. CASANOVES: Si les VV. SS. tenen vots, ja podran guanyar.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Es diu aquí, segons el Projecte de la Comissió, que es necessita, per ésser sotmesa a referèndum la proposta de dissolució del Parlament català, fer-la el President de la Generalitat — en això nosaltres hi estem perfectament conformes, creiem que és una petita substitució d'aquest òrgan de captació del sentit popular que pot donar en un moment donat — o bé el 25 per 100 dels electors inscrits en votació pública. Una carrera d'obstacles, com hem dit abans. El 25 per 100 d'electors inscrits en els collegis electorals vénen a representar, si no estic equivocat, uns 400 mil electors catalans, perquè el cens actual...

El Sr. CANTURRI: El 25 per 100?

El Sr. DURAN I VENTOSA: Sí, el 25 per 100 ve a representar uns 400 mil electors catalans, perquè

el cens actual ve a comprendre per Catalunya un milió sis-cents mil electors i electores, que per aquests efectes, per obra mateixa de la Constitució de la República i del nostre Estatut, tenen els mateixos drets, i si els meus càlculs no fallen — sóc molt poc científic, molt poc matemàtic —, el 25 per 100 d'un milió sis-cents mil vénen a representar 400.000. És una operació senzilla anar a obtenir 400 mil per veure si s'ha d'anar o no a posar a discussió la dissolució del Parlament. No obstant, la nostra ingenuïtat, de la qual parlàvem ahir, ens fa semblar que com a mitjà fàcil potser sí que tenia raó el senyor Rovira i Virgili quan creia que el suïcidi era més fàcil que aquest procediment. Però, per si dintre aquesta muralla defensiva del Parlament actual i dels que vinguin després no bastava, s'afegeix encara a aquest article del Projecte el que si s'arriba a obtenir una votació d'aquest 25 per 100, o sigui d'aquests 400 mil electors i electores, si s'arriben a posar d'acord 400 mil catalans — i encara es parla si els catalans són rebels o no — ells amb ells i si s'acaben d'entendre els 400 mil catalans, no s'acorda encara la dissolució del Parlament; llavors s'ha de convocar una nova votació, una nova reunió dels col·legis electorals, una nova crida al Cos electoral, perquè digui si acorda o no la dissolució del Parlament. Semblaria natural que llavors diguéssiu simplement: la majoria dels que votin ho decidirà. No. Llavors es necessita la majoria dels electors que hagin pres part en la votació, i si aquesta majoria arriba al 40 per 100 del nombre d'electors inscrits, llavors s'acordarà la dissolució del Parlament. De manera que qualsevol dels senyors Diputats podrà fer el càlcul. El 40 per 100 de 1.600.000, si no ens equivoquem, són 640.000 electors i electores; de manera que, com he dit abans, la carrera d'obstacles és molt difícil de vèncer. He reconegut abans que, fos com fos, no hi havia altre remei que anar a parar al referèndum, i, com que no hi ha altre remei, ens hem limitat a rebaixar una mica aquesta xifra, i per això en el vot particular, no perquè ens satisfaci d'una manera plena aquesta solució que proposem, però en la necessitat d'aportar-hi la nostra col·laboració sincera i lleial, hem demanat que, tot mantenint-se aquesta iniciativa del President de la Generalitat, no s'exigeixi aquesta iniciativa popular en la forma d'un 25 per 100, sinó que quedi reduïda a un 15 per 100 dels electors inscrits en votació pública. No oblidin els senyors Diputats que hem de suposar que ara, en plena República i sobretot en plena autonomia, hem de creure que els censos electorals seran ben fets, però que fins ara a Espanya això dels censos electorals ben fets ha estat una de tantes coses mítiques que sempre el Partit que s'ha cregut que el tenia a favor seu ha dit que els censos eren bons, però sempre hem vist que hi havia un nombre extraordinari d'electors ficticis, inexistents; hi ha un nombre que es computarà d'aquest 25 per 100, però que no són éssers reals, que en unes eleccions perfectament reals puguin anar a fer la demostració de la seva voluntat, la qual cosa importa unes majors dificultats per a arribar a aquest diguem-ne quòrum que veniu a exigir dintre aquest article. Per altra banda, nosaltres demanem també que no s'exigeixi aquest altre mínim; si hi ha la majoria dels electors que pren part en la votació, que vota per la dissolució del Parlament, sigui el que es vulgui el nombre d'electors que el votin, s'ha de considerar que el seu vot val, perquè quan

s'ha tractat d'elegir-nos a nosaltres no sens ha demanat un tant per cent tan gros; si quan es tracta d'elegir no s'exigeix aquest quòrum, quan es tracta de deixar de fer efectius els càrrecs, tampoc s'hauria d'exigir en aquesta forma.

El Sr. CASANOVES: Es necessita la garantia d'un Estat nacional que vulgui la dissolució de la Cambra, no el caprici d'un Partit; és aquesta l'essència d'aquesta garantia.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Perfectament, senyor Casanoves. La V. S., ¿no creu, no creuen els senyors Diputats, que el silenci de les masses electorals no és una forma de votar com qualsevol altra? (*Rumors.*) Si després d'un 25 per 100 o d'un 15 per 100 d'electors que han demanat el referèndum i que s'han fet totes aquestes campanyes per a demanar la dissolució del Parlament, si resulta que la major part dels electors es quedessin a casa, ¿voldria dir això que voten a favor de la conservació del Parlament?

El Sr. CASANOVES: Segons el refrà castellà, sí: «quien calla otorga».

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Es el sistema del general Carmona.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Es el mateix sistema que han aplicat alguns dictadors. Precisament, el sistema dels dictadors és aquell, que diuen: tots aquells que resten a casa voten per mi. ¿Es aquest el sistema que agrada tant als companys (*assenyalant la Minoria Socialista*), és el sistema que accepta la Majoria, que suposa que els que resten a casa voten per ell?

El Sr. CASANOVES: No podem saber la intenció d'aquells que resten a casa, perquè aleshores seria la inquisició el voler penetrar la intenció dels altres.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Es tracta senzillament de la interpretació. Diem així: «L'exercici del dret de referèndum serà regulat — proposem nosaltres — en la primera llei que aprovi el Parlament de Catalunya ordenant l'exercici del sufragi», perquè en l'article que estem discutint en aquests moments, al qual oposem aquest vot particular es diu simplement: «Una llei complementària de l'Estatut regularà el procediment per a formular la iniciativa i l'exercici dels drets de referèndum.»

La tasca a què ens hem de dedicar en aquest Parlament és molt nombrosa; la feina que ens proporcionarà el Govern em sembla que serà molt gran; hi han lleis interessantíssimes que tenen una notòria urgència. Però si no té una urgència per la possibilitat o per l'eventualitat de què immediatament s'hagi de fer exercici d'aquest dret de referèndum, per la naturalesa mateixa i garantia de què ha de servir al Cos electoral; és ben clar que una llei que regulés aquest referèndum ha de tenir una urgència especialíssima. Si només es diu que una llei complementària ho regularà, aquesta llei complementària pot venir d'aquí un any, d'aquí dos anys, o d'aquí quatre. Serà una llei complementària, el mateix si es presenta d'aquí pocs mesos que si es presenta d'aquí uns quants anys. En canvi, nosaltres proposem que aquesta regulació del procediment que considerem tan cabdal com el procediment mateix es presenti a la primera llei electoral que es formuli

i que aprovi el Parlament. Em sembla que és l'única garantia que podem tenir de què aquesta facultat de dissolució del Parlament per la voluntat del poble sigui efectiva. No em faig cap il·lusió, senyors Diputats, respecte a l'èxit d'aquest vot particular. No obstant, em permeto recordar que jo creia que la majoria de la Comissió havia estat disposada a alguna transacció respecte a tat del poble sigui efectiva. No hem faig cap il·lusió de caràcter polític, perquè després diuen que jo sempre mossego una mica —, jo vull dir només que no sé si avui teniu encara l'autorització per a arribar a aquest regateig; si és que encara la teniu i és possible arribar-hi, nosaltres desitjaríem conèixer el pensament concret i precís que la majoria de la Comissió tingui, per a saber si hem d'insistir encara molt extensament respecte d'això, o si hi ha una possibilitat d'un acostament d'unes xifres a les altres que faci menys doloroses aquestes dificultats que hi han d'haver per ambdues parts. De totes maneres, com dic, nosaltres desitjaríem conèixer el pensament de la Comissió, no tant com en una impugnació de les raons que ens donem els uns als altres, que ja comprenc que no han causat impressió, sinó per a saber a què aténir-nos respecte la manera de procedir en aquest particular.

El Sr. ROVIRA I VIRGILI: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Rovira i Virgili.

El Sr. ROVIRA I VIRGILI: Senyors Diputats: Ja veig que el senyor Duran i Ventosa i jo tenim, com qui diu, la planeta d'haver de discutir la qüestió del referèndum. Com que és un problema realment interessant que ja hem discutit en diverses ocasions, procuraré abreujar la discussió i resumir els motius fonamentals pels quals la Comissió no accepta el vot particular.

Penso primer de tot, que el sistema nostre de l'Estatut és superior, enormement, als sistemes normals de què sigui un rei, un President, un Governador general, aquell que dissolgui el Parlament. A l'Estatut del 1919 hi havia aquesta forma de dissolució única: un Governador general, nomenat pel Govern de Madrid, que quan volia ell dissolia el Parlament, i si ell no ho volia era indissoluble i durava cinc anys, com el nostre. Per tant, la fórmula de l'Estatut és molt superior a la fórmula de l'any 1919, perquè hi entra la voluntat del poble, encara que sigui en forma de carrera d'obstacles. La carrera d'obstacles en aquesta qüestió, senyor Duran i Ventosa, és justificada, perquè el pensament d'aquells que redacten els articles corresponents al referèndum, és que només es vagi al referèndum quan hi hagin grans possibilitats de què sigui afirmatiu. De manera que quan en un poble, en un electorat, no es troba el 25 per 100 per a demanar que hi hagi referèndum, això vol dir que no hi han prous electors per a votar aquest referèndum, a la votació definitiva. El perill d'aquestes votacions són els cops en falç. Si és fàcil poder demanar el referèndum, es celebren tot sovint i es va a una agitació dolenta per a tots. En canvi, en la forma d'alçar el quòrum, primer el relatiu a la petició del referèndum, s'arriba al resultat que quan aquesta primera votació és afir-

mativa és quan és més segur que la segona també ho serà, i només es va al referèndum quan hi ha gairebé seguretat de què el poble vol la dissolució del Parlament. L'exemple pràctic del que jo dic i que el senyor Duran i Ventosa cap vegada ha volgut recollir-lo, a despit d'haver-lo jo indicat repetides vegades, és el de dos llocs que tenen el referèndum dissolutori, que són Prússia i Baviera, on hi han més obstacles, més carreres d'obstacles, que no en el nostre Estatut. Començo per tractar el cas de Baviera. A Baviera cal, perquè hi hagi dissolució per referèndum, que el demani un 25 per 100, no el 20 per 100. Segon obstacle, que a la votació del referèndum, a la definitiva, hi han de prendre part almenys la meitat dels electors inscrits. I tercera condició, que d'aquesta meitat mínima dels electors inscrits que voten, hi hagin dues terceres parts favorables al referèndum. El cas de Prússia. 20 per 100 d'electors que demanen el referèndum, però el 50 per 100 més que nosaltres perquè el referèndum sigui afirmatiu. De manera que torno a insistir en què la fórmula del nostre Estatut és més aviat superior, és més fàcil, més practicable, que no les altres. Jo crec que el senyor Duran i Ventosa no es fa càrrec que conseguir la dissolució d'un Parlament no pot ésser una cosa fàcil. Anar a aquesta lluita sense una forta probabilitat d'un resultat afirmatiu, és donar cops en falç sense resultat pràctic. I encara hi ha el cas de què es vol suposar que nosaltres especulem amb els electors que no voten, i jo pregunto: ¿Qui pot dir que hi hagi un moviment d'opinió fort contra un Parlament, si en lloc de manifestar-se els electors, resten a casa? ¿Quin interès poden tenir en què aquest Parlament sigui dissolt? ¿Es que es creu que des de casa, sense moure's del despatx, del domicili, es pot dissoldre un Parlament?

Fixeu-vos en l'esmena que el senyor Duran i Ventosa proposa. Per de prompte, amb el 15 per 100 d'electors ja n'hi ha prou perquè el referèndum es realitzi, i aquest referèndum és afirmatiu quan hi ha majoria, sigui la que sigui, encara que resulti una majoria ínfima. És evident que això no és règim de majoria ni és règim democràtic. La fórmula nostra és molt més democràtica, molt més adequada al règim de majories. Quan un Parlament per voluntat del poble es dissol, cal que aquest poble, amb xifres ben altes, manifesti aquesta voluntat, i quan no s'arriba a aquestes xifres és que aquesta voluntat no existeix. Jo no veig perquè el senyor Duran i Ventosa, cada vegada que parla de l'autodissolució del Parlament, hi aplica el nom de suïcidi. No és pas això; el suïcidi és una cosa immoral, i no crec que el Parlament, un Parlament, quan pren l'acord de dissoldre's davant del poble, o de consultar-lo, cometi una immoralitat. Jo crec, doncs, que aquest nom despectiu d'autodissolució no és just i em penso que encara que el senyor Duran i Ventosa no tingués fe en el sentit de civisme i dignitat en una Majoria com és l'Esquerra Republicana, em sembla greu que no la tingui en una possible majoria pròpia.

El Sr. DURAN I VENTOSA: No, no, tampoc. (Rialles.)

El Sr. ROVIRA I VIRGILI: Nosaltres, ara, no discutim el cas concret d'aquest Parlament,

podem haver-n'hi d'altres, i el senyor Duran i Ventosa no pot negar en absolut la possibilitat que un Parlament, qualsevol Parlament, es dissolgui per la seva pròpia voluntat. Jo crec que amb això és massa pessimista, em penso que en aquest punt els ingenus hi veiem més clar que els maquiavèlics, i que si ocorregués un conflicte evident entre la voluntat del poble i l'acció parlamentària, trobaríem a Catalunya bastants Parlaments amb civisme i dignitat per a decretar ells mateixos llur dissolució.

El Sr. DURAN I VENTOSA : Ja ho veurem això.

El Sr. ROVIRA I VIRGILI : La Comissió, doncs, no troba cap motiu vàlid per acceptar el vot particular, ni per modificar-lo en els termes amb què està redactat. Crec que això és una obsessió que té la Minoria de Lliga Catalana; l'obsessió de què el Parlament no té altre problema que saber com ha d'acabar. Sembla que l'obra que el Parlament realitza, la feina que tenim davant nostre, la labor enorme de la Catalunya renaixent, els interessa poc; que l'única qüestió important és saber a quina hora i de quina manera el Parlament ha d'acabar. És com aquell que comença la vida i ja pensa en morir, i recordo un il·lustre amic nostre que ara és absent, que en un dels seus llibres més excel·lents ja descriu aquest temperament dels homes que viuen pensant en morir. Jo crec que el nostre Parlament que té mesos d'existència, és massa jove per a pensar en el tètric problema de la mort. Jo crec que l'obra nostra ha d'ésser viure, treballar, posar els fonaments de la Catalunya nova, i això ho volem fer en la forma més liberal, més democràtica, que ens ensenya el món d'avui. La Comissió ratifica l'article tal com està redactat; rebutja el vot particular i no troba cap motiu ni pretext per canviar els quòdums actualment assenyalats. Res més.

El Sr. DURAN I VENTOSA : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Duran i Ventosa.

El Sr. DURAN I VENTOSA : Realment em sembla que, sense pecar d'immodèstia, em sembla que quasi podria dir que els meus arguments han quedat incontestats, perquè al cap i a la fi tot el que se m'ha dit és el que es fa a Prússia o a Baviera, i que això sigui un argument cabdal, perquè diu que altres vegades no l'he contestat, és que jo no oblidó que a Prússia i a Baviera, que pertanyen a Alemanya, hi ha un Hitler, i un Hitler sí que és una forma de referèndum que jo no voldria pas per a la meua terra.

El Sr. CASANOVES : No serà pas perquè no s'hagi dissolt el Parlament a Alemanya; s'ha dissolt tres vegades. Per això ha vingut Hitler. Demano per parlar.

El Sr. DURAN I VENTOSA : Precisament, per això ha vingut Hitler. De manera que no em refereixo precisament als casos que hi hagi pogut haver en altres països; crec que som prou grans per decidir-nos amb raons que ens donem els uns altres, i aquestes raons són les que jo hauria desitjat que se'm donessin, i escoltaré amb molt gust les que indubtablement allegarà en contra de les meves el senyor Casanoves. Perquè el senyor

Rovira i Virgili m'ha dit que això de la dissolució del Parlament és una cosa extraordinàriament greu i transcendental, tan extraordinàriament greu i transcendental, que s'està fent cada dia a tot arreu, a tots els països que són Estats grans i en els països autònoms d'altres Estats; a tot arreu hi ha algú que dissol el Parlament.

El Sr. COMORERA : A França? A Txecoslovàquia?

El Sr. DURAN I VENTOSA : Es que a més de França, al món hi ha quelcom més; i a més, a França potser també arribarà un moment en què els convingui fer-ho. Però aquí no discutim política francesa, sinó catalana; aquí ens limitem a posar uns exemples i els exemples que podríem posar haurien d'ésser exemples de països que més o menys s'assemblessin al nostre; podria ésser Irlanda, el cas d'Irlanda. En les propagandes de les VV. SS. segurament es deu haver explicat el cas d'Irlanda. I a Irlanda hi han Decrets de dissolució, i allí no fa molt que s'han efectuat unes noves eleccions precisament en virtut d'un Decret de dissolució. Em sembla que en lloc d'ésser una mida greu, transcendental i perniciosa, com en un sentit de democràcia absolutament contradictori al nostre, sosté el senyor Rovira i Virgili, és que nosaltres creiem que precisament l'essència de la democràcia consisteix en facilitar la demostració al Cos electoral de la seva veritable voluntat, i que és una detentació de la sobirania creure que per haver estat en un moment donat, nomenat representant del poble, s'ha d'usufructuar aquest caràcter més temps d'aquell que el poble desitjaria que es pogués tenir. Per a mi, l'essència de la democràcia consisteix exclusivament en això. Tot aquell que digui: «Es que jo tinc la representació del Cos electoral i, per tant, durant un cert nombre d'anys jo la vull tenir lliurement i sense necessitat de retre comptes fins al final del meu mandat.» Nosaltres, potser ens equivoquem, però sempre ens semblarà això molt més democràtic que no pas tenir la porta oberta perquè el Cos electoral pugui demostrar si té o no aquesta confiança a uns representants determinats.

El Sr. ESPANYA : Amb les garanties necessàries.

El Sr. DURAN I VENTOSA : Amb les garanties necessàries, però aquestes garanties tot el que sigui donar facilitats al Cos electoral per demostrar que segueix tenint la confiança, sempre, sempre i sempre, serà més democràtic que posar dificultats al Cos electoral.

I dit això, com que el senyor Rovira i Virgili en realitat no ha contestat als meus arguments, aprofitant que ha demanat la paraula el digníssim President de la Comissió i bon amic senyor Casanoves, jo li agrairia que no es descuidés, en contesar-me, de dir-me si hi ha algun inconvenient en què s'accepti del nostre vot particular a aquest paràgraf final, que no té segurament tanta importància com el restant de l'article, però que en té bastanta, que és el que l'exercici del dret del referèndum serà regulat en la primera llei que aprovi el Parlament de Catalunya respecte a l'exercici del sufragi. Aquí penso que no pot haver-hi discrepància fonamental. No és qüestió d'Esquerra Republicana, ni de Lliga Catalana ni d'Unió Socialista de Catalunya, ni de Partit Catalanista Republicà; és una simple qüestió d'u-

nes garanties mútues que ens podem donar. Em sembla que podria reflexionar la majoria de la Comissió sobre si pot admetre, en part o en partida, les nostres suggerències respecte als tants per cents i, sobretot, si pot admetre aquesta darrera fórmula per assegurar una modificació que pugui assegurar l'exercici d'aquest dret de referèndum.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Casanoves.

El Sr. CASANOVES: Jo he demanat la paraula perquè he interromput en el curs d'aquest debat dues o tres vegades al senyor Duran i Ventosa. No és el meu costum interrompre els oradors, però era per aclarir en el moment en què la V. S. parlava allò que ha obligat a la Comissió a mantenir aquest article. Jo crec, per altra part, que el senyor Rovira i Virgili — i vagi això per endavant — ha contestat tots els arguments que havia fet el senyor Duran i Ventosa contra el manteniment de l'article i en pro del vot particular de la V. S. Però jo he vist en el transcurs d'aquestes dues intervencions de la V. S., ahir si mal no recordo i avui, parlant d'aquest altre aspecte, que té com una mena d'obsessió sobre la durada dels Parlaments. Jo voldria recordar a la V. S. que els Parlaments de curta durada ordinàriament han portat trasbalsos al país. I la V. S., que és home que coneix tot el moviment modern del parlamentarisme, reconeixrà que el Parlament llarg de Glasgow, si no recordo malament, és el que ha fet la nova Anglaterra. Per tant, nosaltres hem de procurar, com deia el senyor Rovira i Virgili, que el Parlament de Catalunya tingui una duració llarga i que no haguem d'anar a consultar cada dia i a cada moment l'opinió pública per veure si nosaltres comptem amb la seva confiança. Era la monarquia espanyola la que tenia Parlaments d'un any o de dos anys. No hi ha hagut cap Parlament de la monarquia espanyola que hagi acabat la fi de llurs mandats, que si no recordo malament era de cinc anys. El Parlament de més durada que ha tingut la monarquia ha viscut tres anys. I nosaltres hem d'imitar la monarquia perquè les institucions nostres vagin a la bancarrota? No! Ah! Aquesta és una funció del polític, i la sensibilitat el Govern l'aprecia per l'estat de l'opinió que es manifesta en les reunions públiques, en els mítings, inclús en totes les manifestacions que poden tenir exteriorització. I la forma de sapiguer-lo o no copsar per a marxar en el ritme del temps, és el que caracteritza el polític en la seva actuació i en la seva sensibilitat.

La V. S., senyor Duran i Ventosa, argumentava en el sentit de què aquest Parlament no es dissol mai. Aquestes discussions s'han mantingut en el si de la Comissió i també aquí amb motiu d'altres intervencions. En aquest Parlament no hi ha Partit moderador, ni Governador, ni President de República, ni Rei, ni Comte de Barcelona que el dissolgui. Doncs hi ha d'haver qui contrasti i copsi l'estat de l'opinió, l'estat subconscient de les multituds, per anar a la renovació d'una política sempre que sigui precis. Ah! Aleshores és el Parlament el que es pot dissoldre. El Parlament pot arribar al seu fi per haver esgotat el període del mandat. Perfectament. Pot finir el període del mandat i pot no esgotar-lo. I fins el Parlament es pot esgotar en poc temps. Segon, l'autodissolució. Perfectament. I tercer, el referèndum. Bé, el referèndum ha de tenir les garanties precises, perquè hem de creure que quan un President o un Comte

o un Rei dissol un Parlament, és perquè ha recollit un estat d'opinió, un estat de sensibilitat pública favorable a un canvi de política o favorable a ésser consultada novament. Però si autoritzem el referèndum sense garanties inicials, ¿què ocorreria? ¿Es que la V. S. creu que la Majoria que hi ha dintre d'un Parlament és la majoria absoluta del país? No, no ho és. La V. S. sap el mecanisme del sufragi i sap com es manifesta l'opinió. El sufragi posa de manifest que hi ha un Partit que compta amb majoria, però aquesta majoria és relativa perquè tots els Partits en contra d'aquest Partit que compta amb aquesta majoria, naturalment que tindran una majoria sobre aquest Partit. Ja podem trobar un punt de referència i de transcendència que pot exigir la dissolució del Parlament; i és per això que no es pot deixar el referèndum com a cosa que sigui de la competència dels Partits, perquè aleshores es podrien reunir tots els Partits, des dels Partits tradicionalistes als Partits extremistes que estan en la nostra extrema en el social — no en el polític — inclús amb la finalitat de promoure una campanya d'agitació i obtenir fàcilment una majoria amb la qual poguer dissoldre el Parlament. I d'aquesta manera, s'impossibilitaria l'acció d'un Govern que tingués una majoria, encara que no absoluta, però sí una majoria en relació parcial als altres Partits. I aquest 20 per 100 i aquest 40 per 100, ¿què volen dir?

Volien dir que si hi ha un divorci vertader entre l'opinió i el Parlament, no hi ha d'haver dubte que es comptarà amb aquest 20 per 100 inicial per promoure el referèndum; però s'ha de comptar amb el 40 per 100 perquè es pugui produir la dissolució del Parlament. En altres Constitucions, ja ho deia el senyor Duran i Ventosa, s'exigeix que el referèndum sigui del 50 per 100. Aquest 20 per 100 i 40 per 100 són garanties de què ha d'existir un Estat nacional que posi de manifest, que demostrï l'opinió del Parlament. I per això es reglamenta d'aquesta manera, es reglamenta al moment de la iniciació i també al moment de la provocació de la dissolució del Parlament amb la finalitat de què el referèndum tingui el degut percentatge; perquè d'altra manera ens trobaríem nosaltres, com ha passat en unes eleccions passades, en unes eleccions qualssevol, no importa quines siguin, però possiblement amb el llapis a la mà trobaríem com un Partit que ha tingut majoria en tot Catalunya compta amb menys sufragis que totes les minories sumades, o sigui que el conjunt d'aquestes minories tenen més opinió que la majoria, però no la tenen per fer una obra constructiva, sinó per una obra negativa.

Ha fet també unes disquisicions el senyor Duran i Ventosa en relació al 40 per 100 en ordre a la llista de votants; i a aquests arguments ja ha contestat el senyor Rovira i Virgili en nom de la Comissió. Deia que els que volen la dissolució del Parlament han de demostrar una activitat, han de posar de manifest el seu propòsit i aquests eren els que havien d'anar a votar, perquè de no ésser així, en tal cas el silenci, l'estat d'inèrcia, segons deia el senyor Duran i Ventosa, és el que aprofiten els dictadors. Es parla dels defectes que puguin tenir les llistes electorals, però quan hi ha un vertader estat d'opinió, aquest estat d'opinió es demostra per damunt de tots els defectes de les

listes. Les VV. SS. hauran de reconèixer que en el 12 d'abril del 1931, el cens de Barcelona era possiblement dels més defectuosos, estava preparat inclús per la Dictadura, i quan aquell estat d'opinió favorable va superar els defectes del cens electoral i va portar la República. Doncs bé: les VV. SS. poden trobar aquest percentatge.

La Comissió manté aquest 40 per 100 perquè creu que no es pot prendre en consideració en aquest sentit un estat d'opinió inferior que el que demostri aquest 40 per 100 per a la dissolució del Parlament, perquè d'altra manera significaria donar facilitats que podrien repercutir d'una manera pertorbadora. Aquest 40 per 100 és el que dóna la garantia de què hi ha un estat d'opinió que vol la dissolució del Parlament i que posa en evidència l'existència del divorci entre l'opinió i el Parlament. Hi ha altra extrem que no voldríem oblidar-nos de contestar, i és el que fa referència a si aquestes qüestions seran motiu d'una llei complementària. La V. S. ens demana si podríem admetre la part del vot particular relativa a si l'exercici del dret de referèndum serà tractat en la primera llei que aprovi el Parlament de Catalunya. Ordinàriament, és pràctica constitucional i parlamentària en molts països que la llei de referèndum és especial. Com a llei complementària es contrau a una de les immediates a portar, però portar-la d'una manera tan estreta com la V. S. precisa en aquest vot particular, crec que no hi ha necessitat, perquè hem de deixar un marge suficient al Parlament per les necessitats de l'ordenació de la seva legislació. Per tant, puc contestar al senyor Duran i Ventosa que aquell 25 per 100 pot ésser reduït al 20. El 40, serà mantingut perquè serà una de les lleis que tindrà caràcter d'excepcionalíssima.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Em permet la Presidència rectificar?

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Duran i Ventosa.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Procuraré ésser breu perquè les meves intervencions aquesta tarda han estat nombroses i no voldria molestar l'atenció dels senyors Diputats estenent-me en consideracions d'ordre general i referint-me a allò de si els Parlaments han d'ésser llargs o curts, o a l'eficàcia parlamentària. Em referiré únicament als arguments principals del senyor Casanoves.

Indicava el senyor Casanoves — i això és un fet cert — que una majoria parlamentària no correspon sempre a una majoria del Cos electoral. Tot això és evident, i també ho és que és molt possible reunir tots els elements d'oposició, tots els que estan en contra de la majoria, en un moment donat, però això, senyor Casanoves i senyors Diputats, es cura mitjançant el sistema de la representació proporcional. Aquest inconvenient que la V. S. veu i què ha explicat clarament, mitjançant la representació proporcional deixa d'existir i llavors els Diputats són els vertaders representants i el Govern és la resultant de la majoria formada en aquesta forma. Aquells sí que representen en tot temps la majoria de la voluntat del país.

El Sr. CASANOVES: No discutim això, ara.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Solament puc

fer aquesta allusió, perquè realment no és això el que ara es discuteix, i en quant a les possibilitats de què s'ajuntin tots els Partits d'oposició per anar a provocar un referèndum i demanar la dissolució d'un Parlament, he de repetir uns conceptes ja exposats diverses vegades per mi en el sentit de què tinc més fe en els costums que en la llei, en les pràctiques que en els textos mateixos, i he de dir-li que tot això depèn molt de la manera com cada un dels Partits entén el compliment del seu deure. És molt lògic — no en faré un retret a la V. S. — és molt humà que la V. S. en parlar dels deures o de les coses que faran els seus amics polítics cregui naturalment que ells sempre compliran els seus deures polítics amb el poble. Això és natural i, per consegüent, diu que se sabran interpretar els moments en què es trobi la discrepància amb l'estat d'opinió i compliran els seus compromisos.

El Sr. CASANOVES: No exceptuem a ningú nosaltres. Em referia a tots.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Però comprendrà la V. S. que també els altres Partits han de tenir una certa sensibilitat i tampoc, almenys els Partits que no som revolucionaris, (*Rialles*) els Partits que tenim una ideologia ferma, que ens sentim governamentals, no hem de provocar agitacions polítiques a les que un referèndum provocat inoportunament podrien donar lloc. (*Rumors i rialles.*) És lògic que el Partit que en un moment donat hagi tingut la representació del Cos electoral, però que se senti dèbil i vegi trontollar als seus peus la terra, es vulgui emparar i cerqui aquells estats d'opinió i arribi a aquells actes de què parlava la V. S. Però també s'ha de creure que els altres Partits no provocaran sense més ni més campanyes d'agitació per anar a un referèndum en una forma gairebé ridícula si no podia obtenir un nombre de vots que assegurés la voluntat que havia expressat abans. Agraïm la petita concessió que la majoria de la Comissió fa rebaixant del 25 per 100 que es demana a l'article per la petició del referèndum, a un 20 per 100. No és molt, però representarà de totes maneres la necessitat d'uns tres-cents vint mil electors; en fi, diguem, com diuen els castellans «del lobo un pelo». Si no podem obtenir més, s'obtindrà aquest avantatge. Però el senyor President de la Comissió es manté en un terreny irreductible, i diu que no pot transigir en quant a la necessitat del 40 per 100. No obliidi el senyor Casanoves de què aquest 40 per 100, pràcticament, vindrà a representar un 60 per 100 del Cos electoral real, perquè inclús en els moments en què hi ha hagut més passió política, en els moments en què hi ha hagut més entusiasme per unes o per unes altres ideologies, difícilment han votat, realment, més allà del 80 per 100 per tots els Partits. No tinc aquí les estadístiques, però encara que les tingués em mantindria en el mateix punt, perquè, dissortadament, a la ciutat de Barcelona, que és la que conec més, en les seves llistes electorals al 80 per 100 de vots reals s'hi ha d'afegir, dissortadament i vergonyosament, un gran nombre de sufragis que en realitat no han estat emesos d'una manera legítima. No diré si han estat uns Partits o altres, ja que « todos en él pusisteis vuestras manos ». Per desgràcia hem ha-

gut de lliurar moltes vegades batalles electorals i hem vist com a determinades hores han compregut una sèrie de votants que ningú no sabia qui eren.

El Sr. FRONJOSA : Us recordeu ara del Pacte de Sans?

El Sr. CASANOVES : El Pacte de Sans!

El Sr. DURAN I VENTOSA : El Pacte de Sans seria de les esquerres, però no cosa nostra.

El Sr. CASANOVES : Fou desautoritzat per representants de la Lliga.

El Sr. DURAN I VENTOSA : Tenim entès que eren persones que avui són digníssims representants de l'Esquerra Republicana de Catalunya.

El Sr. BATTESTINI : I el doctor Agell?

El Sr. PRESIDENT : Ordre, senyors Diputats.

El Sr. DURAN I VENTOSA : Tinc entès que tant els tristos herois d'aquesta aventura com les víctimes de la mateixa, tots s'han ajuntat; podeu, doncs, perdonar-los. Nosaltres no els perdonem perquè l'acte d'aquells senyors fa que poguem fer certes mencions contra nosaltres, de les quals no en tenim cap culpa. (*Molt bé! en la Minoria de Lliga Catalana.*) Però referint-me a allò essencial, he de dir al senyor Casanoves i als senyors Diputats de la Majoria que es necessitarà per al referèndum el 60 per 100, aproximadament, dels vots, i això representa novament una muralla més que fa difícil la dissolució del Parlament. En quant a la llei complementària, el President de la Comissió diu simplement que es presentarà aquest Projecte, si pot fer-se, però que el que no es pot admetre és un compromís en aquest sentit en l'Estatut, i em permetrà el senyor Casanoves que jo indiqui que una promesa vaga no pot fer-la ningú més que el Govern, en tot cas, que és el que hauria de presentar el Projecte de Llei, i que nosaltres, el Parlament, no podem més que donar la garantia; i que la garantia l'ha de donar el propi Parlament en la Llei que ara està discutint, perquè el demés, una simple promesa del senyor Casanoves, salvant, cosa que m'agradaria, que el senyor Casanoves hagi d'ocupar pròximament un lloc al banc vermell, en el qual cas la seva paraula em serviria de garantia; però no essent així, potser hauria de dir que aquesta paraula hauria d'ésser de la representació del Govern, que és la que, en tot cas ha de presentar el Projecte de Llei. I com que nosaltres no podem anar a la comminació del Govern en aquesta forma i ens hem de limitar a prendre acords parlamentaris, és pel que em sembla, senyor Casanoves i senyors de la Majoria de la Comissió, que no hi estaria de més un precepte en aquesta forma, i si el creieu massa dur — per més que crec que no ho seria — podríem fixar un termini de dos mesos, de tres mesos, de quatre mesos, dintre del qual el Govern vingués obligat a presentar un projecte d'aquesta naturalesa. Per més que a mi em sembla que seria molt més pràctic en la forma que nosaltres ho proposem, perquè aquí es diu simplement que serà a la primera Llei electoral que es presenti, i aleshores, senyor Casanoves — i li agrairia que s'hi fixés —, en la Llei electoral necessàriament s'han de plantejar tots aquests

problemes; de manera que a l'indicar-li al Govern simplement que quan presenti una Llei electoral acometi la resolució d'aquest problema no es fa més que una indicació que no afecta al prestigi del Govern, i, en canvi, serveix de garantia suficient al Parlament. (*Molt bé!, en la Minoria de Lliga Catalana.*)

El Sr. CASANOVES : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Casanoves, per la Comissió.

El Sr. CASANOVES : En realitat, jo no hauria de rectificar gran cosa, i m'he aixecat per consideració personal al senyor Duran i Ventosa, però ha vingut amb arguments que ja ha exposat en les seves anteriors intervencions. Concretament ja he dit que les concessions que podia fer en aquest ordre de coses la Comissió, és la reducció a aquell 20 per 100. Crec que no és una cosa constitucional comminar amb què serà presentada la primera llei. Ja entra en l'ordre de la consciència de tothom i de la responsabilitat de tots els que intervenen en aquesta deliberació que aquesta primera llei complementària vindrà immediatament, perquè ha de completar aquest Estatut en aquest ordre de coses; i per altra banda és una llei de referèndum, una llei especial, que encara que la Llei electoral hi hagi de fer referència, pot ésser una llei especial de referèndum pel cas de dissolució del Parlament i que pot tenir referència i reflexe en la Llei electoral.

El Sr. DURAN I VENTOSA : Aleshores, doncs, trieu una altra solució.

El Sr. CASANOVES : Respecte a què en el Parlament la Majoria — referint-me a les disquisicions que feia el senyor Duran i Ventosa — copsarà per la seva sensibilitat l'estat de l'opinió pública i podrà determinar, em referia no solament a la Majoria, sinó a tots els Partits, quin dubte hi ha que els Partits que tenen la responsabilitat no aniran tranquil·lament referèndum, o alegrement, per a provocar un estat de demagògia o protesta o subvertir el carrer aprofitant determinants moments? Però hi ha d'haver aquestes garanties, perquè la Cambra conegui l'estat de l'opinió. Ha de saber que és un estat nacional el que vol la dissolució del Parlament, perquè potser es trobaria amb un estat d'opinió advers per aquelles causes d'excitació momentània i episòdica que passen en la vida dels pobles i es podria aprofitar inclús això per a provocar una dissolució d'un Parlament, que no obeiria a una consciència del país en aquell moment voler-ho provocar. Jo hem refereixo a coses, per exemple, que poden portar aquesta excitació, sensé que vulgui al·ludir a ningú, però sense deixar que això passés per un fet purament episòdic, sentimental, que no influeixi en les doctrines i que en canvi podrien provocar un estat de protesta. Per altra banda, hi ha la consideració que jo feia respecte del cas d'una majoria governamental o d'una majoria que governi, i la suma de totes les minories, que podrien aquestes minories, o una nutrida per les altres, podrien provocar un estat de pertorbació i impossibilitat sempre a un determinat Partit o dificultar una obra de Govern, demanant un referèndum per a dissoldre el Parlament. Respecte, doncs, al 40 per 100 que s'exigeix és per a consolidar aquest estat nacional; però no capiga dubte, tingui's l'absoluta seguretat, que si s'aconseguís un referèndum i no ar-

ribés matemàticament al 40 per 100, aquell Parlament potser també ja es donaria compte de l'estat d'opinió, i sense arribar a la suma matemàtica aquesta, perquè no vindria del 38 o el 39 ni encara que sovint pogués ésser el 35 perquè s'ha de fixar un nombre sobre el qual hem de partir. Per això es consigna un 40 per 100. V. S. voldria un 30 per 100, un 33, un 35? Hem posat un 40 per 100 perquè, naturalment, és el que demostraria més si realment hi ha aquest estat de consciència, i no li càpiga dubte i tingui la seguretat que si un referèndum no arribés al 40 per 100, però arribés al 39, la Cambra actual, per la sensibilitat que té ella mateixa, plantejaria el cas de la dissolució. (*Molt bé!, en la Majoria.*)

El Sr. PRESIDENT: Es posarà a votació el vot particular, en el ben entès que resta acceptada aquella suggerència del 20 per 100. S'accepta? (*Es rebutja el vot particular amb els vots a favor de la Minoria de Lliga Catalana.*) Hi ha un vot particular de la Minoria de la Unió Socialista que el senyor Secretari es servirà llegir.

(*Un senyor Secretari el llegeix.*)

(*Ocupa la presidència el senyor Casanoves. Entra a la Cambra el senyor Conseller de Sanitat i Assistència Social.*) Té la paraula el senyor Ruiz i Ponseti per a defensar el vot particular.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Senyors Diputats: Una de les modalitats del nostre vot particular és la que fa referència a disminuir en el 20 per 100 el nombre d'electors precis per a demanar el referèndum; segons les paraules que acaba de pronunciar el senyor Casanoves, sembla que ha estat admesa per la Comissió aquesta esmena. El no haver dit res en contra la Comissió, em fa creure que el restant del nostre vot particular no ha estat acceptat.

El Sr. ESPANYA: No ha estat acceptat.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Així és que jo he de procedir a la seva defensa. Lamento molt que per segona vegada aquesta tarda en el nostre debat constitucional ens haguem d'aixecar aquesta Minoria a oposar-nos de la manera més forta que poguem al poder personal que es vol entronitzar sobre la nostra Constitució. El punt al qual nosaltres donem més importància, del vot particular, és el que fa referència a aquesta iniciativa personalíssima del President de la Generalitat per provocar un referèndum popular que doni lloc a la dissolució del Parlament. A mi, l'altre dia — no sóc gens aficionat a les interrupcions — em va brollar de l'ànima una interrupció en el moment en què es parlava d'aquest assumpte i vaig dir que es dona algun cop el cas de què un fill mata el seu pare. El menys que s'hi pot aplicar és que és una vertadera aberració moral, aquest fet, però el fet de què el President de la Generalitat provoqui la dissolució del Parlament seria pròpiament el cas d'un fill que mata el seu pare. I això nosaltres ho considerem tan il·lògic que no podem passar per aquesta vertadera immoralitat i no tenim més remei que fonamentar, en el que sigui possible, el nostre vot particular i la nostra posició en aquest assumpte. Havíem quedat ja dintre de la Comissió que tot el que fes referència a les facultats presidencials seria acumulat al títol que fa referència a la Presidència de la Generalitat; i d'una manera dissimulada ens trobem ja aquesta tarda, en dues ocasions, en què es donen unes facultats gairebé dictatorials al President de la Generalitat, que queda per damunt del propi Parlament, i obligat, en

el cas d'aquest article, a acabar d'exercir aquestes facultats dictatorials d'una manera subreptícia, d'una manera que jo diria gairebé traïdora. (*Rumors.*) Us ho vaig a demostrar. Una mica de paciència, perquè per nosaltres aquest assumpte dels poders personals té una importància essencialíssima i ens hi hem d'oposar amb totes les petites forces que té aquesta minoria. És evident que si el President de la Generalitat, d'una manera pública i noble fa públic que va a proposar la dissolució del Parlament, el Parlament que té facultats dissolutives sobre el President de la Generalitat, s'avançarà a aquella iniciativa i li donarà un vot de desconfiança. Per consegüent, aquí es presentarà el cas d'una carrera simplement de velocitat, de veure qui arriba primer. Això sols ja demostra l'absolutament il·lògica que és aquesta facultat que aneu a donar al President de la Generalitat, i això l'obliga a una de dues: o a actuar en aquest assumpte particular completament a espatlles del seu Consell Executiu, o bé d'acord amb el seu Consell Executiu. Però hem de suposar, estem en règim democràtic, en règim parlamentari, que el Consell Executiu és una imatge del Parlament, és a dir, és una representació del Parlament i, per consegüent, compta amb la majoria del Parlament. ¿Es possible que el President de la Generalitat prengui, d'acord amb el Consell Executiu, una iniciativa que va en contra del propi Parlament, en contra per consegüent de la majoria del Parlament? Jo no ho crec pas possible, sinó és en el cas que admetem fàcilment que els Consellers confabulats amb el President de la Generalitat, facin una traïció a la seva pròpia majoria. Llavors hem de suposar que el President de la Generalitat quan voldrà prendre una actitud d'aquesta importància, actuarà a espatlles del Consell Executiu, i llavors vosaltres, veient el difícil que era la solució que proposàveu en aquest Estatut, us heu vist obligats amb aquest paràgraf, que diu: «El Parlament no podrà presentar cap proposició de desconfiança envers el President o el Consell Executiu des del moment que es faci pública la iniciativa del President o que sigui tramitada la proposta d'anar al referèndum fins que s'hagi efectuat la votació.» És a dir, que una facultat que té sempre el Parlament de donar un vot de censura al President de la Generalitat, queda en suspens. És a dir, queden mermades les prerrogatives del Parlament en el moment que el President de la Generalitat només hagi insinuat el desig de proposar la dissolució del Parlament. Em sembla que solució més antide-mocràtica, solució més suportadora del poder personal, del poder autocràtic que aquesta, no la podíem pas inventar.

Ens trobem ja amb el President de la Generalitat d'acord amb el Consell Executiu o a espatlles del Consell Executiu, però sempre a espatlles del Parlament, ha fet pública la iniciativa de proposar al poble la dissolució del Parlament, i ara una de dues: o el poble vota la dissolució del Parlament o no la vota. Si no la vota, hem donat lloc per una iniciativa exclusivament personal a una campanya d'agitació política en el país, campanya absolutament innecessària i que nosaltres diríem que constitueix un acte de pura demagogia el fet de què s'inviti al país sense comptar amb cap garantia de què hi ha un mínim d'electors que ho desitja; que se l'inviti a dissoldre el Parlament que el país lliurement ha elegit i que l'ha

elegit per majoria del Cos electoral. Nosaltres en diem una pura demagògia, i així com acceptem que per un quòrum determinat — i no fem pas objecte de regateig un tant per cent més o menys en aquest quòrum — el que per un quòrum del Cos electoral es pugui proposar la dissolució del Parlament, de cap manera per una sola persona, per alta que sigui, des del moment que no li hem donat les facultats de poder moderador, per aquesta voluntat que nosaltres en diem demagògica, no es pot provocar una agitació política tan important en el país com és l'agitació a què dona lloc un referèndum de dissolució del Parlament.

Nosaltres us proposaríem després d'haver dit aquestes breus paraules en suport del nostre vot particular que hi penseu millor en aquesta qüestió; que feu honor a la vostra pensa prèvia de què totes les facultats presidencials seran acumulades en un mateix títol a fi de què allí quedi ben estructurada, ben dibuixada, la personalitat futura del nostre President de la Generalitat. Però introduir subrepticiament en articles que no fan referència a la Presidència de la Generalitat facultats tan importants com les que avui hem discutit, la primera en parlar de l'article 34, allí on ha quedat la facultat extraordinària de deixar en suspens la vida parlamentària del país, de deixar el país sense Parlament per un període indefinit, i ara en aquest moment la facultat extraordinària de concedir a una sola persona el mateix valor que el 25 per 100 del Cos electoral que segons les aritmètiques del senyor Duran i Ventosa representava uns quatre-cents mil electors, nosaltres votem absolutament en contra d'aquesta facultat discrecional i us preguem novament que passeu aquest article a la Comissió a fi de recapacitar millor la qüestió i a fi que tot el que fa referència a les facultats presidencials estigui dintre un títol junt, i allí veurem millor l'abast, l'extensió que té la persona presidencial i de totes les facultats que hom dona al President de la Generalitat.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula la Comissió.

El Sr. ESPANYA: El senyor Ruiz i Ponseti ha exagerat la significació de l'article que estem discutint. Nosaltres hem cregut precisament per atendre totes aquelles raons que s'han anat manifestant en aquest debat quan aquí hem parlat de referèndum que per a donar facilitats perquè aquest referèndum es pogués realitzar, hem cregut necessari reconèixer i donar la facultat al President de la Generalitat per a tenir-ne també la iniciativa. És a dir, que la iniciativa del referèndum la tindrà el poble i la tindrà el President de la Generalitat. I aquest fet de la iniciativa reconeguda en el nostre Estatut a favor del President ha fet dir al senyor Ruiz i Ponseti aquelles exageracions a què em referia abans, que això és crear un poder personal. No s'hi val, senyor Ruiz i Ponseti, a dir que unes facultats d'aquesta naturalesa són un poder personal.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Ho és.

El Sr. ESPANYA: ¿Poder personal el fet que pugui anar de cara al poble, que pugui convocar unes eleccions quan tots diem que el poder ve de la mà del poble i que, per consegüent, la sobirania resideix en el poble? És una iniciativa, una

facilitat per a poder anar al referèndum. A què ve aquesta desconfiança contra el President de la Generalitat? Per què aquesta desconfiança quan tots l'hauríem de rodejar de gran prestigi? No serà precisament la primera figura, la primera autoritat de la Generalitat el President a què ara em refereixo, i, per consegüent, no hem de fer tot el necessari per a enaltir la seva figura? Si aquest President, a més és fill del Parlament, ¿per què ha de venir aquesta desconfiança per part del senyor Ruiz i Ponseti i de la Minoria socialista de què un fill del Parlament pot ésser enemic del Parlament? Aquí el que hi ha — i ja ho plantejava el senyor Duran i Ventosa — són les dificultats de què hi hagi algú que pugui recollir un estat d'opinió flotant, i si el Parlament no tingués una sensibilitat, que creiem que sentirem tots, que pogués haver-hi un divorci entre el poble i el Parlament, potser ningú més indicat que el President, no per a dissoldre el Parlament, que això sí que foren poders personals i dictatorials, sinó per a tenir la iniciativa de convocar un referèndum; després serà la voluntat del poble que es manifestarà d'una manera ben autèntica per a dir si el President estava realment en una creença exacta o no hi estava.

Aquests articles, la supressió dels quals es demana en el vot particular de la Minoria socialista la supressió d'això i nosaltres precisament ho estat demanat pel President de la Generalitat i la seva proposta rebutjada, queda dimitit...

El Sr. FRONJOSA: Es clar que sí.

El Sr. ESPANYA. Però si les VV. SS. volen la supressió d'això i nosaltres precisament ho creiem necessari, perquè naturalment, el President n'ha de fer un bon ús. Si s'equivoca o n'ha fet mal ús, en tindrà el seu càstic en la repulsa, en la destitució que significa la mateixa...

El Sr. COMORERA: Permeti'm dues paraules. Senzillament, nosaltres diem que no ha de tenir aquestes facultats i no tenint-les no han de constar. Argumentar sobre la segona part, deixant la primera, no és lleal.

El Sr. ESPANYA: Jo he parlat sobre la primera, sobre el dret d'iniciativa, que el creiem necessari. Ja he advertit abans en parlar d'aquesta supressió, que es demana el vot particular de les VV. SS., que això responia a una mania vostra, a una mania de què el President de la Generalitat no pugui tenir aquest dret d'iniciativa, perquè suposeu que això crearia un poder personal. I jo us dic que no, ni poders personals ni dictatorials. Si enemics hi han contra aquests poders, són precisament dintre de l'Esquerra, i d'això no ens en poden fer retret de cap classe. Aquí es vol enaltir la figura del President de la Generalitat, i pel càrrec que ocupa creiem que és la persona més indicada — davant de totes aquestes dificultats perquè hi hagi algú que reculli un estat d'opinió — perquè sigui ell mateix, que ultra ésser fill del Parlament, i aquesta precisament és una condició essencial de la confiança que nosaltres li haurem de tenir per a donar-li precisament aquest dret d'iniciativa. Precisament per aquest sol fet, per ésser fill del Parlament, és pel que es demostra que no en pot fer mai un mal ús. Per consegüent, admès com admetem nosaltres el dret d'iniciativa, creiem que se li ha de posar una sanció al President quan en faci mal ús, i si el poble en ésser cridat per a manifestar la seva voluntat, dona

un vot de confiança al Parlament, el President de la Generalitat quedarà dimitit, i pel contrari es diu que si és aprovada precisament pel poble la iniciativa del President, naturalment el Parlament resta dissolt, i s'obliga a què el President de la Generalitat convoqui el Parlament immediatament. De manera que aquest primer paràgraf no podem suprimir-lo, perquè nosaltres que hem declarat en l'article 34 que el dret d'iniciativa ultra el poble, l'ha de tenir el President de la Generalitat, nosaltres creiem que com a conseqüència d'aquesta declaració hem de posar aquesta sanció per al President i a més hem de posar l'altra conseqüència de què si és aprovada la iniciativa aquesta pel poble, naturalment ha de quedar dissolt el Parlament i s'han de convocar noves eleccions. I hi ha el segon paràgraf en què es diu que una vegada que el President ha fet ús d'aquest dret d'iniciativa no es pot presentar cap vot de desconfiança, perquè aleshores semblaria que el Parlament té por de què el poble declari que no mereix la seva confiança, i es faria una cosa que no es pot fer, perquè fóra el Parlament qui destituïria al President de la Generalitat a fi de què no pogués fer el referèndum, a què es refereix el dret d'iniciativa del President.

Es per totes aquestes raons que la majoria de la Comissió manté els dos paràgrafs, la supressió dels quals voldrien el senyors Diputats de la Unió Socialista. Nosaltres els creiem absolutament necessaris, perquè és una conseqüència precisament del reconeixement que es fa del dret d'iniciativa a favor del President.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Demano per parlar, per a rectificar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ruiz i Ponseti.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Senyors Diputats: El senyor Espanya ens deia que constitueix en nosaltres una mania l'oposar-nos al poder personal.

El Sr. ESPANYA: Oposar-vos, no. Creure que és poder personal allò que no en té res.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Em permetré demostrar-vos que no patim de manies, i que en el cas aquest entra plenament dintre de la nostra ideologia i semblava que hauria d'entrar dintre de la vostra l'oposar-se a l'entronitzament d'aquest poder autocràtic que l'únic mèrit que té és merèixer l'aprovació de la Lliga Catalana, com ho ha dit eloqüentment aquesta tarda el senyor Duran i Ventosa. L'únic bo que trobava en aquest article vostre és aquest inici d'un poder moderador, aquest començar a dibuixar, encara que sigui en ombres, la possibilitat d'una figura dictadora sobre la nostra terra. En pronunciar aquestes paraules em sembla que no cal, però va bé dir-ho, que donem a la nostra oposició un sentit absolutament objectiu, queda absolutament apartada d'aquesta discussió la persona, que per a nosaltres mereix alt respecte i fonda estimació del President Macià, que considerem absolutament al marge d'aquesta discussió purament ideològica. Estem fent una Constitució, estem fent una llei escrita que ha de servir per a regular la vida futura del nostre poble i el President que avui es diu Macià, nom il·lustre, respectable i els sentiments democràtics del qual jo reconec, demà es pot dir Ventosa i Calvell, o es pot dir qualsevol altre nom que per a nosaltres té menys mèrit...

El Sr. PRESIDENT: Tots els ciutadans de Catalunya hi poden aspirar.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: No comencem ja des d'ara l'oposició. Ja vindrà després!

El Sr. RUIZ I PONSETI: Això no vol dir que nosaltres com a legisladors no estem obligats a rodejar el nostre poble de les màximes garanties democràtiques, perquè en cap cas un sol home tingui a la nostra terra el mateix valor que 400 mil homes i dones reunits. Aquest poder absolut que donem a una sola voluntat personal, nosaltres el rebutgem també d'una manera absoluta, ja que la paraula us fa nosa. Ens deia el senyor Espanya que hem de rodejar la personalitat del President de la Generalitat de la màxima confiança; estem absolutament d'acord amb aquest punt de vista. El President de la Generalitat, representant efectiu i personal de tot el poble, el que té la màxima representació de Catalunya, ha d'estar rodejat de tota la nostra confiança, ha de merèixer la confiança del Parlament, però no ha de tenir facultats per a fer cap maniobra per assassinar el Parlament, que un veritable assassinat podria ésser aquesta iniciativa de referèndum popular dissolutori. Perquè sabem que els pobles en general passen per moments passionals, purament destructors, això que diuen la psicosis destructiva, psicosis negativa, que són molt propensos sobretot al que representi una tasca enderrocadora, i aquesta propensió a les tasques negatives podria ésser aprofitada en un moment donat per un President de la Generalitat que passés ell mateix per un moment passional dissolutori, que és molt més fàcil encara que aquest moment passional que aquest estat malaltís es doni en un sol home que no en tot un poble. Aleshores, una ràfaga d'aquesta psicosis dissolutiva, d'aquesta psicosis purament negativa, es faria sentir per tot el nostre poble i donaria lloc a aquesta tasca demagògica que jo deia, que és el dissoldre un Parlament quan en realitat compta amb la confiança del país.

L'argument principal que jo m'he permès aduir en contra d'aquest article vostre i en suport del nostre vot particular és el que fa referència a la possibilitat d'una actuació separada, d'una actuació independent, d'una actuació clandestina del President de la Generalitat vers el Consell Executiu. Jo no concebeixo de cap manera que una maniobra del President de la Generalitat en contra de la majoria del Parlament pugui ésser feta d'acord amb el Consell Executiu; crec que l'ha de fer absolutament sol, i és per això que dic una maniobra personal, perquè si el Parlament té la facultat de dissoldre's pel seu propi acord, per acord de la seva pròpia Majoria, si la Majoria del Parlament és partidària de la dissolució no necessita pas acudir a aquesta facultat discrecional a favor del President de la Generalitat. Però si el Parlament no vol a la seva dissolució, si la Majoria del Parlament vol continuar la seva vida, i el President de la Generalitat és el que estima que ha arribat l'hora de matar el Parlament, aleshores representa que el Govern no té en realitat la representació de la Majoria del Parlament, o bé, si el Govern té la representació de la Majoria del Parlament, el President, amb aquella carrera de

velocitats de què jo us parlava, procurant avançar-se d'una manera traïdora a la voluntat del Parlament, provoca la iniciativa de dissolució, perquè teniu ben entès que si el Parlament s'assabentés, encara que sols fos per rumors, per alguna indiscreció dels Consellers que han de tenir vincles d'amistat amb la Majoria, aleshores el Parlament s'avançaria fatalment al President, i el que faria seria dissoldre el propi President. Res més.

El Sr. ESPANYA : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Espanya, per la Comissió.

El Sr. ESPANYA : El senyor Ruiz i Ponseti incorre en una contradicció ; jo la hi feré observar. El senyor Ruiz i Ponseti, igualment que els seus companys de Minoria socialista són molt partidaris del referèndum i han parlat i presentat diverses proposicions perquè s'accepti el referèndum, i, precisament, quan es tracta de facilitar l'efectivitat del referèndum, precisament són els senyors Diputats d'Unió Socialista els que s'hi oposen. Això és una realitat.

El Sr. RUIZ I PONSETI : No, no.

El Sr. COMORERA : Això és per a criatures.

El Sr. ESPANYA : No hi ha dubte que estem discutint una de les facilitats perquè es pugui verificar el referèndum. S'ha parlat aquí moltes vegades d'això, i s'ha fet notar per uns i altres oradors, precisament, les dificultats que hi han per a poder arribar a l'efectivitat del referèndum, i quan la Comissió va a intercalar en aquest article que estem discutint, precisament, el de la facultat del dret d'iniciativa concedit al President, era per a facilitar el que pogués tenir efectivitat el referèndum. De manera que en determinades ocasions, sense necessitat que hi hagi aquella iniciativa per part del 25, avui del 20, perquè així ho hem aprovat, la iniciativa del President pugui precisament convocar aquest referèndum i facilitar que el poble pugui manifestar d'una manera ben clara la seva voluntat per a saber si el Parlament mereix la seva confiança o no. I jo dic el següent : Que no s'hi val, i això és el que he de repetir, que em semblava que era una espècie de mania del senyor Ruiz i Ponseti en confondre un dret d'iniciativa amb un poder personal i amb un poder dictatorial. Quina Dictadura és aquesta ? Dictadura anar al poble perquè pugui manifestar la seva voluntat ? Si la Dictadura és tot el contrari, és, precisament, ofegar el sentiment i la voluntat del poble ! De manera que tot el que sigui donar facilitats perquè el poble es pugui manifestar és fer una obra veritablement democràtica, el contrari seria la Dictadura ; evitar que el poble pogués menifestar-se. Quin dubte hi ha ?

Jo feia unes observacions abans, senyors Comorera i Ruiz i Ponseti, que nosaltres hem de procurar enaltir la figura del President i hem de creure que aquest President no és pas una persona que escollirem que no sigui una persona prudent, una persona de condicions excepcionals, que tingui en compte la responsabilitat del seu càrrec i què, per consegüent, no farà cap mal ús d'aquest dret d'iniciativa. Hem de creure, al contrari, que serà un home veritablement ponderat i que quan farà ús d'aquest dret d'inicia-

tiva és que realment hi haurà un estat d'opinió molt greu al país, perquè del contrari, capriciosament, no ho faria, perquè sap que si ho fa i el poble l'hi rebutja, aquell home s'ha suïcidat; allò sí que seria un suïcidi de veritat i no l'altre que deien del Parlament, perquè això no seria per autodeterminació, sinó que seria per determinació del poble i de la Constitució que diu senzillament que aquell home queda destituït, i aquell home s'hauria de retirar a la vida privada, per sempre. És el càstig que s'imposa a un President que faci un mal ús d'aquest dret d'iniciativa.

De manera, senyors Comorera i Ruiz i Ponseti, que jo no insisteixo més perquè no vull allargar aquest debat. Nosaltres mantenim el text tal com està escrit en el Projecte i demanem a la Majoria que rebutji el vot particular del senyor Ruiz i Ponseti.

El Sr. RUIZ I PONSETI : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Ruiz i Ponseti, per a explicar el vot.

El Sr. RUIZ I PONSETI : Solament dues paraules. Lamento moltíssim que la Comissió no hagi acceptat el bon consell que li donàvem que aquest article desgraciat passés novament a la Comissió. Era la millor manera de resoldre aquest assumpte desgraciat, tornó a dir. Ens deia el senyor Espanya que incorriem en una contradicció, nosaltres tan partidaris del referèndum, quan no admetem aquesta facilitat que se'ns dona que el referèndum sigui iniciat per una sola persona. Nosaltres som molt partidaris del referèndum, perquè és el poder directe del poble, no emanat del poble, sinó resident en el mateix poble, però quan emana tant que ja queda localitzat en una sola persona, ja perd aquest caràcter de referèndum, ja no té res que veure amb el referèndum, i per això és que nosaltres no en som partidaris. Nosaltres del referèndum en som partidaris perquè és la votació directa del mateix poble, però aquest dret de proposició unipersonal no té absolutament res a veure amb el referèndum.

Ens deia que feiem mal de retreure la paraula «Dictadura» i que al cap i a la fi aquesta invitació al poble es contradiu amb la Dictadura. Jo li he de recordar que tots els dictadors per a suportar-se a si mateixos, fan assemblees de parlamentaris, que no són més que figures decoratives i els serveixen de pedestal.

El Sr. CASANOVES : Tots els ciutadans poden aspirar al càrrec de Dictador.

El Sr. DURAN I VENTOSA : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Duran i Ventosa.

El Sr. DURAN I VENTOSA : Molt breus paraules, solament per a explicar el nostre vot en contra a l'esmena de la Unió Socialista, i la nostra conformitat en aquest punt amb la resolució de la majoria de la Comissió. Nosaltres no creiem que s'hagi de fer una confusió entre el poder moderador i les dictadures. Si de dictadures parléssim no fórem menys contraris de la dictadura nosaltres que els senyors de la Unió Socialista, perquè nosaltres ni tan sols acceptem la dictadura del proletariat que ells demanen;

nosaltres de dictadura no en volem de cap manera.

El Sr. FRONJOSÀ : I aquella que va servir el senyor Ventosa i Calvell, la d'Alfons XIII?

El Sr. DURAN I VENTOSA : Però sabem distingir entre aquesta necessitat que hi ha que existeixi dintre d'una organització política aquest element de captació de la voluntat popular a què ha fet referència el senyor Espanya i que he explicat en discursos anteriors. Per altra part, tampoc creiem tenir necessitat de fer referència a les persones. Encara que la Presidència de la Generalitat fos exercida avui pel senyor Ruiz i Ponsseti, nosaltres votariem de la mateixa manera perquè creiem que aquests acords es prenen amb relació al càrrec, no pas mai amb relació a les persones. La relació a les persones pot ésser objecte de crítica en moments determinats, quan no hi hagi conformitat amb l'ur actuació, però en aquest moment no podem oblidar que no fem més que un Projecte d'Estatut Interior que ha de regular l'organització política de Catalunya. Per totes aquestes raons, i per una de cabdal que ha dit el senyor Espanya i que era la mateixa que nosaltres teníem di a, i el motiu principal perquè opinéssim així, és que realment tot el que sigui donar facilitats pel referèndum, ha d'ésser acceptat en bona teoria democràtica. Pot haver-hi qui no ho entengui així, tothom és lliure d'opinar a la seva manera i ho hem de respectar, però nosaltres no podem creure mai que l'apel·lació al poble i el donar facilitats per a l'apel·lació pugui ésser mai interpretat com una maniobra en contra del poble. Si es donen facilitats perquè sigui el poble, que sigui el President de la Generalitat, el Parlament, els electors, qui vulgui. Si es donen aquestes facilitats al President de la Generalitat. Nosaltres absolutament conforme amb què el President de la Generalitat, sigui qui sigui, tingui aquestes facultats.

El Sr. PRESIDENT : Es procedeix a la votació. Els senyors Diputats que votin en pro del vot particular tinguin la bondat d'aixecar-se, i els que votin en contra que continuïn asseguts. (*Es posen drets els senyors Diputats de la Minoria d'Unió Socialista de Catalunya.*) Resta rebutjat el vot particular.

Hi ha una addició a l'article 35. El senyor Secretari la llegirà.

Un Sr. SECRETARI : «Els Diputats que sota-signen proposen la següent addició al paràgraf 1.º de l'article 35 del Projecte d'Estatut Interior de Catalunya:

"En tot cas que la petició del referèndum hagués obtingut més del 30 per 100 de vots dels electors inscrits, s'entendrà que aquesta petició equival ja a l'aprovació de l'acord de dissolució del Parlament, sense necessitat de nova votació."

Palau del Parlament, 5 d'abril del 1933. — Signen els senyors Sol, Vallès i Pujals, Carreres i Artau, Abadal i Casabó.»

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula la Comissió.

El Sr. ROVIRA I VIRGILI : La Comissió no pot acceptar l'esmena que ha estat llegida i els motius que té per no acceptar-la em sembla que en aquesta ocasió són obvis, fins al punt de què

a mi m'ha estranyat aquesta esmena perquè no és sostenible el fet de què un 30 per 100 d'electors demanant el referèndum puguin ja decretar la dissolució del Parlament. Això, que jo sàpiga, no hi ha cap exemple en cap Constitució.

En canvi, nosaltres podem proposar una fórmula d'avinença per poder reduir a una sola votació les dues votacions que es consignen en el Projecte d'ara i és que quan la petició del referèndum la faci el 40 per 100 de l'electorat, que és el quòrum fixat per la votació posterior, es doni ja per efectiu el referèndum dissolutori.

Tanmateix, hem d'advertir que existeix un fonament tècnic, així ens atrevim a qualificar-lo, perquè hagin de consignar-se les dues votacions, i encara que nosaltres acceptem el suprimir-ne una, ho fem fonamentant-nos en una raó que ens sembla natural d'exposar i és que el que es procura en les dues votacions successives, es quan no hi ha realment un nombre suficient per demanar el referèndum, no s'hagin de molestar els altres electors. Així en la primera votació per a demanar el referèndum, sols voten els que volen el referèndum, i els que no, no voten. En canvi, si la primera votació ja se li dona caràcter definitiu, deuen anar tots a votar. Així i tot, fem el màxim sacrifici d'imposar aquesta molèstia als electors contraris a la dissolució.

Per a nosaltres el 40 per 100 representa la majoria absoluta, pràctica de l'electorat. Dintre dels cens electoral hi ha sempre una part que no actua, una part que no és manifesta, aquesta part la calculem, perquè creiem que deu calcular-se, en un 20 per 100. Doncs bé, si restem el 20 per 100 del cens, queda el 80 per 100; i així, el 40 per 100, és ja de fet una majoria, per això acceptem com màxima transacció el que si es demana el referèndum pel 40 per 100 de l'electorat es pugui ja considerat aprovat i no sigui precisa una segona votació. En canvi, si tan sols consignem el 30 per 100, aleshores es dona o es reconeix un dret superior a aquest 30 per 100 sobre els restants electors, el que equival a què sigui una minoria la que acordi la dissolució del Parlament.

I acabem declarant que si s'accepta el del 40 per 100, la Comissió està disposada a reduir les limitacions si en la primera votació s'ha manifestat ja en aquest sentit el 40 per 100 de l'electorat.

El Sr. DURAN I VENTOSA : En nom dels signants d'aquesta esmena, hem de dir que estem conformes perquè creiem que la Comissió està disposada a rebaixar el quòrum necessari.

El Sr. PRESIDENT : S'aprova l'article? Aprovat. Article 36.

El Sr. DURAN I VENTOSA : Voldríem fer algunes manifestacions, però com sigui que aquestes manifestacions tindran lloc més adequat quan es tracti de les facultats del President aleshores les farem.

El Sr. PRESIDENT : Conforme. Article 36, s'aprova? Aprovat. Són aprovats els articles 37, 38 i 39.

Ara ens correspondria entrar en el títol III, capítol II, «Presidència de la Generalitat», però com sigui que s'ha de reunir la Comissió d'Estatut orgànic Interior demà, en atenció a l'avençat de

l'hora, la Presidència proposa aixecar la sessió.

El senyor Secretari donarà lectura a un dictamen.

### **Dictamen de la Comissió de Finances sobre el Projecte de Llei d'autoritzacions a l'Ajuntament de Barcelona**

Reunida la Comissió Permanent de Finances, sota la presidència del senyor Joan Casanoves i Maristany, actuant de Secretari el senyor Joan Sauret i Garcia, i amb assistència dels senyors Vocals que s'esmenten al marge, per tal d'estudiar novament l'article 2.<sup>a</sup> del dictamen sobre el Projecte de Llei d'autoritzacions a l'Ajuntament de Barcelona que li ha estat retornat complint un acord del Parlament, la Comissió, per majoria de vots, puix que els senyors Vidal, Tallada i Rovira i Roure formularen vots particulars, ha adoptat els següents acords:

1.<sup>a</sup> Suprimir de l'article 2.<sup>a</sup> del dictamen sobre el Projecte de Llei d'autoritzacions a l'Ajuntament de Barcelona els paràgrafs c, i i l.

2.<sup>a</sup> Afegir-hi un tercer article redactat en els següents termes:

Art. 3.<sup>a</sup> Les autoritzacions de l'article 2.<sup>a</sup>

abasten només la vigència del Pressupost d'enguany i les seves possibles pròrrogues.

Palau del Parlament, 5 d'abril del 1933. — El President, Joan Casanoves i Maristany. — El Secretari, Joan Sauret i Garcia.

### **ORDRE DEL DIA**

**per a la sessió de dijous**

1. Precs i preguntes.
2. Continuació de la interpel·lació al senyor Conseller d'Agricultura sobre l'Assemblea Agrícola de Lleida.
3. Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió sobre el Projecte d'Estatut Interior de Catalunya.
4. Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió sobre el Projecte de Llei relatiu a les autoritzacions a l'Ajuntament de Barcelona.
5. Discussió del dictamen de la Comissió sobre el Projecte de Llei relatiu a la votació dels Pressupostos ordinari i extraordinari dels Ajuntaments de Catalunya.

(S'aixeca la sessió a un quart de nou de la vetlla.)